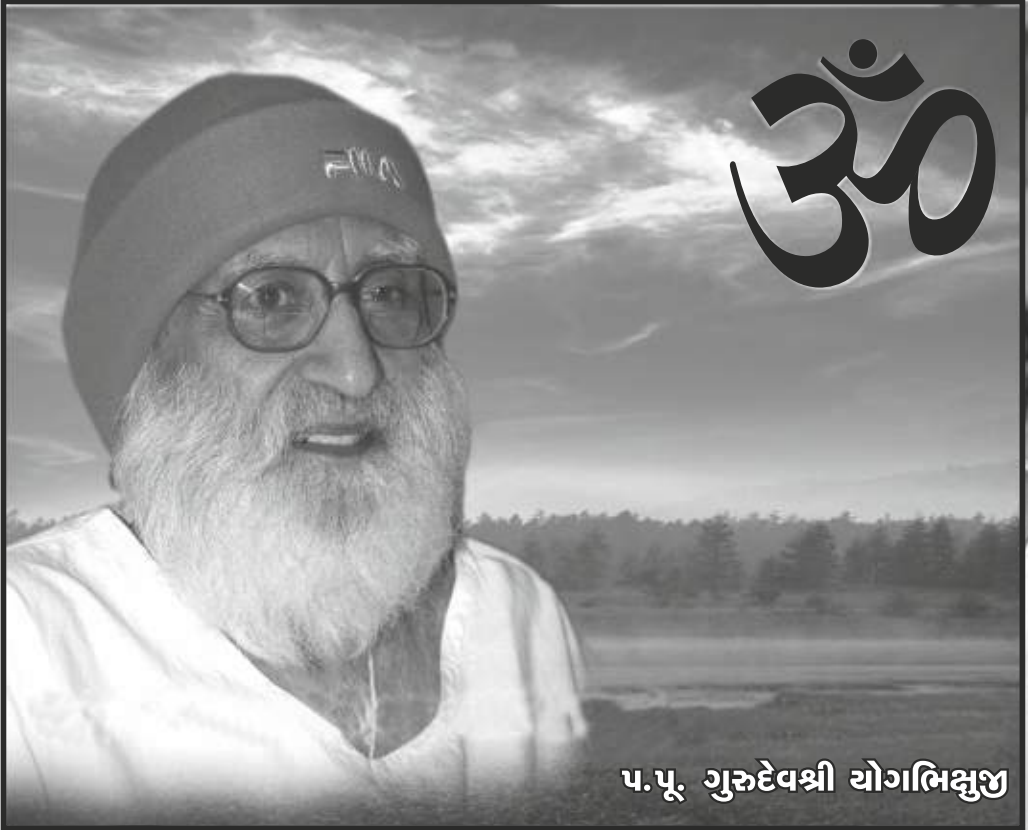

ॐ

॥ तस्य वाचकः प्रणवः ॥

रुतभर

आत्मनो हिताय जगतः सुभाय

प.पू. गुरुदेवश्री योगभिक्षु

वर्ष - ३२ (अप्रिल, मे, जून)

VOL - XXXII 2016-17

ISSUE-IV

मानदतंत्री : नैषध व्यास

संकलन : डॉ. स. स. भिक्षु

'योग' भिक्षु लावीरुओ, 'भिक्षु' भनी गुरुडार;
मुमुक्षु जरुट पामशे, सौनो मुजमां भाग.

જીવનપાથેય - જીવનનું ભાથું

- યોગભિક્ષુ

કરુણામયી કુદરત

પરમાત્મા પાસે એવી કૃપાની માંગણી કરીએ કે, એમણે જે કૃપા કરી છે તેને આપણે બરાબર સમજીએ, ઓળખીએ, અનુભવીએ અને માણીએ. જો આપણને મળેલાં સુખસગવડને આપણે સુખસગવડ તરીકે ઓળખી જ નહીં શકીએ તો આપણને કોઈ જ સુખી નહીં કરી શકે. દરેક સુખસગવડ સાપેક્ષ છે. દેશ, કાળ અને પરિસ્થિતિ પ્રમાણે તેની વ્યાખ્યા પરિવર્તન પામતી જ રહે છે.

કુદરત ખૂબ કરુણામયી છે. તેની વ્યવસ્થા સૌ માટે સુખની જ હોય છે. આપણી વ્યાખ્યા પ્રમાણેનું સુખ આપણને પ્રાપ્ત ન થાય ત્યારે આપણે તેને દુઃખ કહીએ છીએ. પણ કુદરતે તો (આપણી દૃષ્ટિએ) પ્રતિકૂળ પરિસ્થિતિ પણ આપણા કલ્યાણ માટે જ સર્જી હોય છે. મા પોતાના બાળકની પેટપીડ મટાડવા તેને કડવું ઓસડ પિવડાવે છે ત્યારે બાળકને મા દુશ્મન જેવી લાગે છે. પણ તેમાં પણ માની કરુણા જ સમાયેલી હોય છે. તેમ, કુદરત પણ અનુકૂળતા કે પ્રતિકૂળતા, તેને જે ઠીક લાગે તે, વરસાવીને જીવનું કલ્યાણ જ કરતી હોય છે. પણ જીવ પોતાની અજ્ઞાનમય માન્યતા દ્વારા દુઃખી-સુખી થતો હોય છે.

આ બધી અતિસૂક્ષ્મ સમજણની વાતો “વેદાંત” છે. “વેદ” એટલે જાણવું અને જાણવાનો જ્યાં અંત આવી જાય તે વેદાંત. તેમ જીવન અને જીવનના અંત ભાગમાં, જીવનના નિયોડરૂપે જે રજૂ થયેલું તે જ જીવનાં અર્થાત્ વેદાંત.

જન્મ, મૃત્યુ, બયપણ, યુવાની, બુઢાપો એ તો કુદરતનો ક્રમ છે અને લાભ-હાનિ, યશ-અપયશ, સુખ-દુઃખ, પાપ-પૂણ્ય, હર્ષ-શોક વગેરે બધાં, જીવમાત્ર માટે જીવનનો અનિવાર્ય ક્રમ છે. આ તથ્યને-સત્યને યથાયોગ્યપણે સમજવાનો ભરપૂર પ્રયત્ન થવો ઘટે.

લક્ષ્મી માતા કરે પુકાર...!

ફંડફાળા કરી-કરીને પૂરી રાખેલી મા લક્ષ્મી કરુણ પોકાર કરીને કહે છે કે :-

“છે કોઈ એવો લાલ માર્છનો! સદ્વ્યય કરે જે પાઈએ પાઈનો!

અમને ખર્ચે જો હિંસા નાથવા, તો અમે સદાય તેના સાથમાં.

બીડું ઝડપે અને કરે જે મોંહું લાલ, તે લાલના ચૂમીશું અમે ગાલ!!”

મા લક્ષ્મી પોકારીને કહે છે કે આ અહિંસાના પૂજારીઓ, સદાચારના પ્રેમીઓ, સાચી સેવાના ભેખધારીઓ! તમે સૌ અમને તીજોરીઓના બંધનમાંથી મુક્ત ક્યારે કરાવશો! અમારા ગળાનો ગળાચીપ ગાળિયો ક્યારે કપાવશો? અમે નિષ્પ્રાણ થઈ જઈએ ત્યાર પહેલાં કાંઈક કરો મારા લાલ!”

- પ. પૂ. ગુરુદેવશ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજશ્રી સાથેનાં પ્રેરક પ્રસંગો-સંસ્મરણો સંક્ષિપ્તમાં આવકાર્ય છે.
- “ઓમ્ પરિવાર”ની કલ્યાણકારી પ્રવૃત્તિઓ વિશેની માહિતી પણ સંક્ષિપ્તમાં આવકાર્ય છે.

નોંધ : જગ્યા-મર્યાદાને કારણે અન્ય કૃતિ-સામગ્રી સ્વીકારી શકાતી નથી.

- રુતમ્ભરા સંપાદન સમિતિ

● ઓમ્ પરિવારના ઉત્સવો ●

<p>હનુમાનજયંતી નિમિત્તે</p>	<p>અનિલભાઈ ગોવિંદભાઈ એન. પ્રજાપતિ સી ૧/૧, ભદ્રેશ્વર સોસાયટી, અંકુર ચાર રસ્તા, નારણપુરા, અમદાવાદ-૧૩.</p>	<p>૧૬-૦૪-૨૦૧૭ રવિવાર સવારે ૮.૩૦ થી ૧૧</p>
---------------------------------	---	---

॥ ॐ ॥

॥ तस्य वाचकः प्रणवः ॥

रुतम्भरा (ऋतम्भरा) એટલે અનુભવયુક્ત સત્યથી ભરેલું બહુજનહિતાય-બહુજનસુખાય

જીવનપાથેય - જીવનનું ભાથું

(પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રીનું ફેસબુક પર આવતું 'આજનું ભાથું'માંથી સાભાર)

સંકલન - ડૉ. સદ્ગુરુ સમર્પણ ભિક્ષુ

- વિષ્ટાના ઢગલા ઉપર કપડું ઢાંકી દેવાથી વિષ્ટાનો નાશ નહિ થાય, ઊલટાનું કપડું સડીને ગંદકીમાં વધારો જ કરશે.
- બીજાને સુધારવાનો પ્રયત્ન જરૂર કરીએ, પણ મુખ્ય પ્રયત્ન તો આપણે પોતે સુધારવાનો કરવાનો છે, કારણકે એ આપણા હાથની વાત છે.
- એક વખત કમજોરીમાં સપડાયા પછી તેમાંથી નીકળી શકાતું નથી. તેના વ્યસની બની જવાય છે.
- સમાજના અને દેશના કલ્યાણ અને પુનરુદ્ધાર માટે અતિ આવશ્યકતા છે : યુવાનોની બાહુશક્તિના અને વૃદ્ધોની દિમાગશક્તિના સુમિલનની.
- બહુરૂપી કમજોરીઓ અનેક રૂપે છેતરે છે. મોટા મોટા જ્ઞાનીઓ અને પંડિતોને જ્ઞાનનું અને પાંડિત્યનું રૂપ ધારણ કરીને માયા-કમજોરી પછાડે છે.
- સદા મૌન રહી ચિંતન, મનન અને નિદિધ્યાસનમાં મસ્ત રહેનાર ચિંતન-મનનના નિયોડરૂપે નિષ્પન્ન થયેલા સિદ્ધાંતોને જ કથાકારો વાગોળતા હોય છે. સાચો મૌની, સમાજકલ્યાણનાં કાર્યોમાં અનંત કથાકારો કરતાં અનંત ઘણો વધુ સક્રિય હોય છે.
- આપણા બચાવ માટે અન્યોની ભૂલ કાઢતા રહીશું તો સફળ નહિ થઈ શકીએ.
- આપણી 'ભૂલ' આપણને 'ભૂલ' સમજાય એટલા તો આપણે કુશળ થવું જ જોઈએ અથવા આપણે એટલા તો ઉદાર થવું જ પડશે કે જેથી આપણી 'ભૂલ' બતાવવાની હિંમત આપણા શ્રદ્ધેય કરી શકે.
- સેવાની ભાવનાથી સેવા કરવાવાળો કદી થાકતો નથી. કંટાળતો નથી, પણ જે મેવાની ભાવનાથી સેવા કરે છે તે થાકે છે. એને મેવા મળવાની મુદતમાં વિલંબ થાય કે મેવાના પ્રમાણમાં કંઈ ઓછાપ લાગે તો તરત તેનો ઉત્સાહ તૂટી જાય છે, સેવા કરવી આકરી લાગવા માંડે છે.
- મનુષ્ય બુદ્ધિશાળી પ્રાણી છે. તે સર્વકાંઈ બુદ્ધિથી જ કરી લેવા ઈચ્છે છે. પણ બુદ્ધિ કાંઈ સર્વસ્વ નથી, તેની પણ એક સીમા-મર્યાદા હોય છે. બુદ્ધિથી પણ પર કર્મફળગતિ; કર્મફળગતિથી પણ પર કુદરતની ગતિ અને કુદરતની ગતિથી પણ પર કૃપાની ગતિ છે.
- કાર્ય કુશળતાપૂર્વક કરવું હોય તો કાર્યમાં તલલીનતા, તદ્દ્રુપતા અને સાવધાનતા હોવી જોઈએ.
- સહે દુઃખો ખર્વ-નિખર્વ, જેમ ઊજવે મહાપર્વ; ગુરુ જેને જગત સર્વ, તોય નથી લેશ ગર્વ.
- ભિક્ષુ એટલે ત્યાગી, સંન્યાસી. ભિક્ષુક એટલે માંગણ, ભિખારી. જેમણે વિષયોને તનથી અને મનથી પણ ત્યાગી દીધા છે તે ભિક્ષુ. ભિક્ષુને શાની ભિક્ષા જોઈએ છે? કલ્યાણની, મોક્ષની, આત્યંતિક સુખની. વિષયો શરીરથી ત્યાગ્યા હોવા છતાં જો મનથી ભોગવાતા રહે ત્યાં સુધી પૂર્ણ ભિક્ષુ નહિ.
- સંત, મહંત, સંન્યાસી થઈ, ભલે મોટા માંડે ડગ; બગ સ્વભાવ સુધરે નહિ, તોયે રહે ઠગનો ઠગ.

- ધાંચી, મોચી, દરજી કેરાં, ભલે કામ કરે અનંત;
સંત સ્વભાવ પલટે તોયે, રહે સંતનો સંત.
- સંતપણું એ કંઈ આરોપિત વસ્તુ નથી. એ તો એક જીવનશૈલી છે. ‘સ’ અને ‘અંત’ એટલે જેની મિથ્યા સમજણોનો સારી રીતે અંત આવી ગયો છે તે. આપણે સંતને ઓળખીએ કે ના ઓળખીએ તેથી તેમને કાંઈ હાનિ-લાભ નથી.
 - જે જીવોની હિંસા કરે છે તે આર્ય નથી. બધાં જીવો પ્રત્યે અહિંસા રાખનારો જ સાચો આર્ય છે.
- ભગવાન બુદ્ધ
 - ઈર્ષ્યાળુ મનુષ્યને એટલું દુખ પોતાની નિષ્ફળતા પર થતું નથી, જેટલું અન્યની સફળતા જોઈને થાય છે.
- સુવિચાર
 - સત્સંગમાં ગમે તેટલાં કષ્ટ પડે તે સારાં,
પણ કુસંગમાં ગમે તેટલું સુખ મળે તે નકામું.
- દાદા ભગવાન
 - ‘મન, વચન, કર્મથી ધનની ચોરી નથી કરવી’ એવી જે પ્રાર્થના કરે તેને તો ઘરે બેઠે જ ધનના ઢગલા થાય. આ જગતમાં કોઈ વસ્તુ મફતમાં નથી મળતી, જે તમારું છે તે જ તમારી પાસે પાછું આવે છે.
- દાદા ભગવાન
 - લક્ષ્મી છૂટા હાથે વાપરશો તો ચાલશે, પણ વાણી છૂટા હાથે ના વાપરશો. ઘરમાં શાંતિ થાય તે જ મોટામાં મોટું ભણતર. જ્યાં સુધી પૈસાનો કેફ ચઢે નહિ, ત્યાં સુધી પૈસા વધે, પણ તેનો કેફ જો વધે તો પૈસો ઘટે. - દાદા ભગવાન
 - સત્-ચિત્-આનંદ. આનંદ પણ ભગવાનનું સ્વરૂપ છે. સૌ આનંદ ઈચ્છે છે. માટે આનંદ મળે એવાં કાર્યો કરવાં જોઈએ. પણ, આપણા આનંદના ભોગે અન્યોનો આનંદ જવો ન જોઈએ. કારણ કે,
અન્યોના આનંદના ભોગે મળતો આનંદ એ ભગવાનનું સ્વરૂપ નથી.

- યોધડિયાં જોઈને કોઈ કામ નહીં કરો તો ચાલશે... પણ કોઈ મજબૂરનો ચહેરો જોઈ એનું કામ કરી દેજો... સાહેબ, તમારાં યોધડિયાં આપોઆપ સુધરી જશે.
- સાધના સાપ્તાહિક
- ગંદકીની દુર્ગંધ દૂર કરવા માટે ગંદકી હટાવવી જોઈએ, નહિ કે ગંદકીને કપડાંથી કે સૂંડલાથી ઢાંકી દેવી. એમ કરવાથી તો થોડા સમયમાં કપડું કે સૂંડલો સડીને ગંદકીમાં અને દુર્ગંધમાં વધારો જ કરવાનાં. શરીરમાંથી પણ જ્યાં સુધી વિજાતીય દ્રવ્ય (ટોક્ષીન) દૂર ન થાય ત્યાં સુધી પૂર્ણ સ્વાસ્થ્ય પ્રાપ્ત ન થાય.
- બુદ્ધિથી મારેલાનું પાપ, તલવારથી મારેલા કરતાં વધુ હોય છે. ઘરનાં આપણી સાથે આનંદમાં રહે તો જાણવું કે આપણું વર્તન બરાબર છે. વ્યથા દૂર કરે તે કથા, બાકી બધો થાક. - દાદા ભગવાન
- જ્યારે શાંબ અને તેના મિત્રો દારૂ પીને એક ઋષિની મશ્કરી કરવા ગયા, ત્યારે ઋષિએ તેને શ્રાપ આપ્યો કે તેનાથી જે જન્મશે તેના દ્વારા આખા યાદવકુળનો નાશ થઈ જશે. શાંબને મુશળ જન્મ્યું. તે લઈને બધા શ્રી કૃષ્ણ અને બળભદ્ર પાસે ગયા. એ જોઈને બળભદ્રે જાહેરાત કરતાં કહ્યું કે –
આ મહાસંકટ નશાને કારણે આવ્યું છે. માટે આજથી દ્વારિકામાં દારૂનાં ઉત્પાદન, વેચાણ અને સેવન પર સખ પ્રતિબંધ છે.
એ મુશળનો ભૂકો કરીને સમુદ્ર કિનારે ફેંકી દેવામાં આવે છે, અને નશામાં ચક્ર્યૂર એવું આખું યાદવકુળ, એ ઘાસથી જ, આપસમાં લડીને નાશ પામે છે.
- ‘સૂર્યપુત્ર કર્ણ’માંથી સાભાર
- જો હું મારી પોતાની સ્વતંત્રતામાં કોઈની દબલગીરી કે નુકતેચીની સાંખી ન શકું, તો બીજાની તેવી જ આગવી સ્વતંત્રતામાં દબલ દેવાનો હક મને હોઈ જ ન શકે.
- સ્વામી આનંદ
- જે કોષિત થવામાં વિલંબ કરે છે તે ઉચ્ચ વિવેકસંપન્ન છે; પરંતુ જે ઉતાવળિયો છે તે મૂર્ખતાનો ઉપાસક છે.
- બાઈબલ

ઓળખાણ મોટી ખાણ છે :

- યોગભિક્ષુ

કહે છે ને ઓળખાણ મોટી ખાણ છે, પણ સદ્ઉપયોગ કરતાં આવડે તો. ઓળખાણ, પોલીસ ખાતા સાથે કે રાજનેતાઓ સાથે કે શેઠ શાહુકારો સાથે કે માથાભારે માણસો સાથે હોય ત્યારે, આપણામાં બેપરવાઈપણાનો કેફ-નશો વ્યાપેલો રહે છે. તેથી ખોટું કાર્ય, ગુનાઈત કાર્ય કરવાનો ડર નથી લાગતો. ત્યારે એવું વિચારતા હોઈએ છીએ કે, 'આપણને કોણ પકડવાનું હતું, અને પકડાઈશું તો છોડાવનારા ક્યાં ઓછા છે? આવા કેફમાં વિવેકાંધ થઈને એટલી હદે ખોટાં કામ કરી નાખીએ છીએ કે સૌ ઓળખાણવાળા હાથ ઊંચા કરી નાંખે છે! અને ઉપરથી આપણે ગુનેગાર છીએ એ સાબિત કરવામાં મદદ કરે છે. એ વખતે બધો કેફ ઊતરી જાય છે પણ ત્યારે ઘણું મોડું થઈ ગયું હોય છે.

વસ્તી-વિસ્ફોટ :

- યોગભિક્ષુ

“ઓછામાં ઓછા બે બાળકો” એ સૂત્ર આધુનિક સમય માટે અતિઆધુનિક આદર્શ, અનિવાર્ય અને સોનેરી સૂત્ર છે. તેથી માતાપિતા બંનેને જીવનભર વાત્સલ્યમય હૂંફ રહે છે અને બંને બાળકોને પણ પરસ્પર એકલોહીના સંબંધવાળો ખમતીધર સાથી મળે છે.

વસ્તી-વિસ્ફોટના જવાળામુખીને અચૂકપણે રોકવા બ્રહ્મચર્ય જેવો બીજો એકેય નૈસર્ગિક ઉપાય નથી. સંયમી જીવનના કારણે માતા-પિતાનું મસ્તક ખૂબ મેઘા-પ્રજ્ઞાવાળું અને શરીર ખૂબ નિરોગી રહે છે. માતા-પિતાનો આવો પવિત્ર-સાત્ત્વિક વારસો લઈને જન્મનાર બાળકો પણ સદ્ગુણની રિધ્ધિ-સિધ્ધિથી ઓતપ્રોત હોય છે. ચારિત્ર્યથી ઝળહળતાં આવાં બાળકો ભવિષ્યમાં સમાજકલ્યાણરૂપી ઈમારતના પાયાનો પથ્થર બનવાની ક્ષમતા ધરાવે છે. આવા પાયાના પથ્થરો, પાયામાં પડ્યા પડ્યા જ સતત બહાર પ્રકાશપુંજો ફેંકતા જ રહે છે કે જેથી સમાજને કોરી ખાતા અંધકારનો નાશ થઈ જાય છે. આવું દિવ્યકાર્ય ગુપ્તપણે તેઓ દ્વારા સતત થતું જ રહે છે.

પરમાત્મા આવું બધું સમજવાની અને આચરવાની શક્તિ આપો એ જ પ્રાર્થના.

સૌને વંદન-અભિનંદન-આશિષ.

અજ્ઞાનજનિત ભ્રમણાઓ :

- યોગભિક્ષુ

મનુષ્યજીવનના મોટામાં મોટા અને અતિમહત્વના પ્રસંગો બે : (૧) જન્મ અને (૨) મૃત્યુ. આવા બે મહાન પ્રસંગો પણ ચોઘડિયું, મુહૂર્ત, વીંછુડો, કમુરતાં, કાલસર્પયોગ, તિથિ, વાર કે પક્ષ આદિ કાંઈ જ જોવા રોકાતા નથી, તો પછી એ બંનેની વચ્ચેનો ગાળો - જીવન, તેમાં મુહૂર્ત-કમુહૂર્ત એ બધાંને મહત્ત્વ શા માટે આપવું? પરમ કૃપાળુ પરમાત્મામાંથી શ્રદ્ધા છોડીને તે બધી ભ્રમણાઓને વશ શા માટે થવું? કાલસર્પયોગમાં આપણે ત્યાં બાળક જન્મે છે, તો શું આપણે તેને નાખી દઈએ છીએ? અથવા તે શું મરી જાય છે? કાલસર્પયોગના દિવસે પણ બસો, ટ્રેનો, પ્લેનો વગેરે બધાં જ પોતપોતાની ફરજો નિયમિત બજાવે છે. એકેયને અકસ્માત નડતો નથી. એથી ઊલટું એવા પણ સમાચારો અવારનવાર સાંભળીએ છીએ કે “અમૂક મંદિરની ખાત મુહૂર્ત-વિધિ વખતે ભેખડ ઘસી પડવાથી પૂજન કરવાવાળા દટાઈને મરી ગયા.” એ સૌએ કોઈ મુરત જોવડાવવામાં ક્યાશ રાખી હોય છે? ના.

પરમાત્મા ઉપરની શ્રદ્ધામાં મક્કમ થઈને સર્વ પ્રકારની ભ્રમણાઓમાંથી શીઘ્ર મુક્ત થઈ જઈએ. તો જ ગુરુસંતો સાથેનો સંપર્ક સફળ થયો કહેવાય અને તો જ સાચી સમજણ પ્રાપ્ત કરી કહેવાય.

ગૃહસ્થાશ્રમનો પુનરુદ્ધાર કરીએ :

- યોગભિક્ષુ

ઈંટ-ચૂનાનાં મંદિરો અને આશ્રમનો પુનરુદ્ધાર કરવાની જરૂરત કરતાં પહેલી અને વધુ જરૂરત છે : જીવતા-જાગતા ગૃહસ્થાશ્રમોનો પુનરુદ્ધાર કરવાની. કારણ કે, ગૃહસ્થાશ્રમોના ચારિત્ર્ય પર જ આખા સમાજના ચારિત્ર્યનો મુખ્ય આધાર છે. સમાજો જેટલા અને જેવા ચારિત્ર્યવાન હશે, વિશ્વ તેવું અને તેટલું ચારિત્ર્યવાન બનશે.

ગૃહસ્થાશ્રમોની દીવાલોમાં ભ્રમો, વહેમો અને ખોટા પ્રલોભનો રૂપી જે લૂણો લાગ્યો છે તેને સાચી સમજણરૂપી ચૂનાના કૂચડા દ્વારા તુરત જ સાફ કરી નાખવાની સખ જરૂરત છે.

લોકકલ્યાણ કરવાની ભાવનાવાળા ગુરુ-સંતોને ગૃહસ્થાશ્રમીઓના સંપર્કમાં રહેવું જોઈએ અને તે માટે તેમણે ગૃહસ્થાશ્રમીઓના ગૃહે થોડા-થોડા સમયે, થોડા-થોડા વખત માટે નિવાસ કરતા રહેવું જોઈએ. તો લોક-કલ્યાણનું મહાભગીરથ મનાતું કાર્ય પણ ખૂબ સરળતાથી, ખૂબ ઝડપથી અને ખૂબ સસ્તાઈથી સંપન્ન થઈ શકશે.

સાચાં સુખ-શાંતિ આકાશમાંથી પણ વરસવાનાં નથી કે પાતાળમાંથી પણ ફરી નીકળવાનાં નથી. સાચાં સુખ-શાંતિ પ્રાપ્ત કરવા માટે તો સાચી સમજણ પ્રાપ્ત કરવી પડશે અને તે પ્રમાણે આચરણ કરવું પડશે. - અસ્તુ

વધુ સગવડ, વધુ દુઃખ :

- યોગભિક્ષુ

મનુષ્યમનનો સ્વભાવ જ એવો છે કે, તે સુખ-સગવડની નોંધ ગૌણપણે લે છે. પણ દુઃખ-અગવડની નોંધ પ્રધાનપણે લે છે. તેથી જેને ખૂબ સગવડો પ્રાપ્ત છે તેને તેનાથી મળતાં સુખની પ્રતીતિ નથી થતી, અને થાય છે તો ગૌણપણે અને અતિ અલ્પ સમય માટે થાય છે. પણ તેની સગવડોમાં થોડી ઓટ આવે છે કે તરત તેની નોંધ તેનું મન લે છે અને તે દુઃખી દુઃખી થઈ જાય છે. સગવડો તો કોઈની પણ એકસરખી રહેતી નથી. તેમાં ઓટ આવે જ છે. તેથી ખૂબ સગવડવાળાને દુઃખી થવાના મોકા વધુ આવે છે.

સાવ ઓછી સગવડવાળાને જ્યારે જ્યારે પણ થોડીક પણ સગવડ મળે છે ત્યારે, તેનું મન તેની નોંધ તરત જ લે છે અને તેથી તેને તરત જ સુખની પ્રતીતિ થાય છે. આમ, ઓછી સગવડવાળાને જીવનમાં સુખની પ્રતીતિ થવાના મોકા ખૂબ આવે છે.

ગાયત્રીમંત્ર અગ્નિ સમાન છે :

- યોગભિક્ષુ

પ્રશ્ન: મારે ગાયત્રી મંત્રના જાપ કરવા છે, પણ મારી અપવિત્ર અવસ્થા છે. તો જાપ કરાય?

ઉત્તર : ગાયત્રીમંત્ર એ મહામંત્ર છે. એ સામાન્ય મંત્ર નથી. એ અગ્નિ જેવો છે. અતિપ્રજ્વલિત મંત્ર છે. જેમ અગ્નિમાં જે કાંઈ નાંખવામાં આવે છે એને એ સ્વાહા કરી નાખે છે, વસ્તુનું સ્થૂળ રૂપ ખતમ કરીને સૂક્ષ્મ રૂપ કરી નાખે છે.

અગ્નિમાં તમે ઘી હોમો તો ઘીને પણ પોતાનું સ્વરૂપ આપી દે. એમાં લાકડું નાખો તો લાકડાને પોતામય બનાવી દે. એમાં અમૃત નાખો તો તેને પોતામય બનાવી દે. એમાં ઝેર નાખો તો ઝેરને પણ પોતામય બનાવી દે. અગ્નિમાં તમે વિષ્ટા નાખો તો વિષ્ટા પણ અગ્નિમય બની જાય. ઊંચામાં ઊંચુ અને નીચામાં નીચું, જેને આપણે પવિત્ર કહીએ છીએ તે પવિત્રને અને અપવિત્ર કહીએ છીએ એ અપવિત્રને- એ તમામને અગ્નિ પોતાનું સ્વરૂપ આપી દે છે. પોતામય કરી નાખે છે. કોઈ પણ વસ્તુ અગ્નિને પોતામય બનાવી શકતી નથી.

ગાયત્રીમંત્ર એ અગ્નિ જેવો છે. તેનો જાપ, પવિત્રતા કે અપવિત્રતાનો વિચાર કરીને મુલતવી ન રાખો. કોઈ પણ સંજોગોમાં એનો જાપ કરો. ગાયત્રીમંત્ર અપવિત્રને પવિત્ર બનાવી દે છે. પરંતુ ગાયત્રીમંત્રને કાંઈ થતું નથી. તમારા અપવિત્રપણાથી એ અપવિત્ર નહીં બની જાય, તમને પવિત્ર બનાવી નાખશે.

ગાયત્રીમંત્રનો સામાન્ય અર્થ છે : ‘હે સર્વવ્યાપક પરમાત્મા ! અમે તમારું ધ્યાન ધરીએ છીએ. તમે અમારી બુદ્ધિને પ્રેરો, અમારી બુદ્ધિમાં વસો.’ અમે જ્યારે કાર્ય કરીશું તે વખતે તમે અમારી બુદ્ધિમાં વસેલા હશો અને તેથી કાર્યો, તમારાથી પ્રેરિત થયેલી અમારી બુદ્ધિ દ્વારા થયેલાં હશે, તેથી એ કાર્ય દ્વારા અમારું કલ્યાણ થશે. અસ્તુ.

જેમની પ્રેરણાથી ઉપરોક્ત જે બધું કરી શકાયું છે કહી શકાયું છે તેમની કૃપાથી જ તેમના સાચા સ્વરૂપને પ્રાપ્ત કરીએ.

અવિપ્લવા :

- યોગભિક્ષુ

‘દરેક મનુષ્યને સાચા-ખોટાની, સારા-નરસાની, સમજ હોવી જોઈએ. જેના દ્વારા રોજ-બરોજનાં કાર્યોને ચકાસવાં જોઈએ. આ સમજ કેવી હોવી જોઈએ ? અવિપ્લવા. આવી સાચી સમજમાં સહેજ પણ ફર્ક ન પડવો જોઈએ. વિપ્લવરહિત હોવી જોઈએ, દેશ-કાળ-સમય અને પરિસ્થિતિ મુજબ તેને અમુક કાર્ય કરવું પડતું હોય, પરંતુ જો તે ખોટું હોય તો ખોટું જ લાગવું જોઈએ. જો ‘અવિપ્લવા’

સમજને તેણે પ્રાપ્ત કરી લીધી હશે, તો વર્ષે-બે વર્ષે કે જન્મે-બે જન્મે પણ ખોટી વસ્તુને તે ત્યાગી શકશે. પરંતુ જો સમજમાં 'વિશ્લેષ' પેદા થશે - ફર્ક આવવા લાગશે, પોતે કરેલાં ખોટાં કાર્યો પણ જો સાચાં-કલ્યાણકારી લાગવા માંડશે તો તેનું કદી કલ્યાણ નહીં થાય, તે કદી સુખી નહીં થાય.'

પાખંડનો પરપોટો :

- યોગભિક્ષુ

અનંતરૂપે, રંગે અને આકાર-પ્રકારે અનધિકાર ચેષ્ટા આપણાં રૂંવાડે રૂંવાડે વ્યાપી ગઈ છે. આપણે જાણે એના વ્યસની થઈ ગયા છીએ. સાવ અજ્ઞાની હોવા છતાંય પૂર્ણ જ્ઞાની હોવાનો ડોળ કરવામાં થોડો સમય તો મોજ આવે છે, પણ જ્યારે પાખંડનો પરપોટો ફૂટે ત્યારે બૂરા હાલ થઈ જાય છે. પાખંડનો પરપોટો વહેલો કે મોડો ફૂટ્યા વિના રહેતો નથી. પરમાત્માની કૃપાથી સાચી સમજણને પ્રાપ્ત કરીને અનધિકાર ચેષ્ટાના હરામચસકામાંથી છૂટીએ.

આશ્રમ :

- યોગભિક્ષુ

ગૃહ + સ્થ + આશ્રમ = ગૃહસ્થાશ્રમ. અર્થાત્ ગૃહમાં સ્થિત થઈને સ્થિર રહીને આશ્રમી જીવન જીવવાનું છે. ગૃહસ્થજીવન પ્રારંભ કરીને એવું આદર્શ જીવન જીવવાનું છે કે જેથી ઘર પણ એક આશ્રમ બની રહે.

ચાર આશ્રમોમાં ગૃહસ્થાશ્રમને ઉત્તમ કહ્યો છે. કારણ કે બ્રહ્મચર્યાશ્રમ, વાનપ્રસ્થાશ્રમ અને સન્યસ્તાશ્રમ એ ત્રણેના મુખ્ય આધાર ગૃહસ્થાશ્રમ પર છે.

ગૃહસ્થાશ્રમીને શક્તિ વિના ચાલે નહીં. શક્તિ વિનાના શિવ પણ શવ સમાન છે અને જો શવમાં પણ શક્તિ આવે તો તે શિવ થઈ જાય છે. કલિયુગમાં શક્તિ, સંઘમાં-જૂથમાં રહેલી કહેવામાં આવે છે. સંઘ અર્થાત્ જૂથ સંપન્ના આધારે બની શકે છે - ટકી શકે છે અને સંપ ત્યારે જ રહી શકે જો સહનશક્તિ હોય. સહનશક્તિ સૌને ઉપયોગી છે. પરંતુ ગૃહસ્થીઓને અતિ ઉપયોગી છે.

બધા જ આશ્રમોમાં શ્રમશક્તિની અત્યંત અનિવાર્યતા છે. 'આશ્રમ' શબ્દમાં 'શ્રમ' શબ્દ ખૂબ સાર્થક છે; આશ્રમ એટલે શ્રમમય. શ્રમશક્તિ અને સહનશક્તિ તે આશ્રમોનો પાયો છે. સહનશક્તિ સંપને પોષણ આપીને સંઘશક્તિને વિસ્તારશે અને શ્રમશક્તિ તન-મન-ધનને નિર્દોષ બનાવીને આશ્રમને નિરામય બનાવશે - નિરોગ રાખશે.

જે આશ્રય આપે તે આશ્રમ, જ્યાં આશ્રય મળે ત્યાં આશ્રમ. આશ્રય તે જ આપી શકે જે સહનશક્તિરૂપી મંત્રને અખંડ ગુંજતો રાખી શકે અને શ્રમશક્તિને મહામૂડી અને ગૌરવદાત્રી માની શકે. શ્રમશક્તિ-તરંગો વિના વિચારધારાઓ ગંધાઈ જાય છે અને સહનશક્તિ-પાણી વિના આત્મીયતા કરમાઈ જાય છે. પછી આશ્રમમાં બચી રહે છે માત્ર સ્થૂળ અને જડ આચારોની ભેંકાર ભૂતાવળ!

બેસતાવર્ષ નિમિત્તે પ.પૂ. ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજના આશીર્વાદ

તા. ૩૧-૧૦-૨૦૧૬, સોમવાર

સંકલન - શશિકાંત પટેલ

સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય, તો જ આપણી જય.

દર વરસે બેસતાવર્ષના દિવસે સવારે ૭ થી ૮ દરમિયાન ઓમ્ પરિવારના ઉપક્રમે સર્વે ગુરુભક્તો-શિષ્યો-પ્રેમીઓનું આધ્યાત્મિક સ્નેહમિલન પ.પૂ. ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજી મહારાજના આશીર્વાદ સહ કૃપાથી યોજવામાં આવે છે. તેમાં ઓમ્પરિવારના સર્વે આધ્યાત્મિક પરિજનો

ઉપસ્થિત થઈ, સ્વાધ્યાય તથા પ.પૂ. ગુરુદેવનાં પરમ્ કલ્યાણકારી પ્રેરણા આપતાં આશીર્વાચનનો અમૂલ્ય લહાવો પ્રેમ-ભક્તિ તથા સાત્ત્વિક આનંદપૂર્વક લેતા હોય છે. આમ, નવા વર્ષની શુભ શરૂઆત અલૌકિક સાત્ત્વિક કાર્યથી કરતા હોય છે. દર વરસની જેમ આ વરસે પણ તા. ૩૧-૧૦-૨૦૧૬ને સોમવારે બેસતું વર્ષ હોવાથી તે દિવસે કાર્યક્રમનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. તે પ્રસંગે

પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રીએ ઉપસ્થિત સૌ કોઈ ઉપર આશીર્વાચનની કૃપા વરસાવતાં મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરવા માટેની સારી સમજણ આપવાની જે કડુણા વરસાવી તેને નીચે મુજબ રજૂ કરવાનો નમ્ર પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યો છે.

પ.પૂ. સદ્ગુરુદેવશ્રી યોગમિશુજી મહારાજનાં આશીર્વાચન

સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય, તો જ આપણી જય.

સર્વેનું સ્વાગત-વંદન-અભિનંદન-આશિષ.

નવા વર્ષ નિમિત્તે સૌને ખૂબ ખૂબ આશિષ.

આજે બેસતું વર્ષ, નવું વર્ષ શરૂ થયું. ગત વીતેલ વર્ષમાં ઓમ્ પરિવારના ઉપક્રમે પરમ ગુરુદેવ ઓમ્ પરમાત્માની અસીમ કૃપાથી તમે સૌએ ભેગા મળી પરમ કલ્યાણકારી આધ્યાત્મિક કાર્યક્રમો ખૂબ જ આનંદ ઉત્સાહપૂર્વક એક સંપથી ઊજવ્યા. તેનો લાભ તમે સૌએ તો ઉમંગપૂર્વક લીધો અને બીજા અનેક મુમુક્ષુઓને આપ્યો તે બદલ સૌને ખૂબ ખૂબ ધન્યવાદ. આજે બેસતા વર્ષના દિવસની શરૂઆત પણ, તમે સાત્ત્વિક-આધ્યાત્મિક કાર્યક્રમનું આયોજન કરી, તેમાં ઉપસ્થિત રહી કરી રહ્યા છો તે પરમ કૃપાળુ પરમાત્માની કૃપાથી જ શક્ય છે. આજે નવું વર્ષ શરૂ થયું તેનો સૌને ખૂબ ખૂબ આનંદ-હોશ હોય તે સ્વાભાવિક છે. પરંતુ એ વાતનું સતત સ્મરણ રાખવાનું છે કે પરમાત્માએ જે આયુષ્ય નક્કી કરેલ છે તેમાં એક વર્ષનો ઘટાડો થયો. આમ હરક્ષણે સૌનું આયુષ્ય ક્રમશઃ સતત ઓછું થઈ રહ્યું છે. તો હવે પછી જેટલું પણ આયુષ્ય શેષ રહ્યું છે તેમાં મનુષ્યજન્મની સાર્થકતા જેમાં રહેલી છે તે મોક્ષરૂપી સનાતન સુખને પ્રાપ્ત કરવા માટે અને તેને અનુરૂપ જીવન જીવવા માટે શક્તિ-મતિ આપે એવી પરમ કૃપાળુ ઓમ્ પરમાત્માને પ્રાર્થના કરવાની છે. માત્ર પ્રાર્થના જ કરવાની નથી, પરંતુ તે માટે સમગ્ર જીવન દરમિયાન નિષ્ઠાપૂર્વક સતત પુરુષાર્થ કરવાનો દૃઢ સંકલ્પ કરવાનો છે. પરમાત્મા તો સૌ કોઈને અખંડ-શાશ્વત સુખ આપવા સક્ષમ છે જ. તેમનાથી કાંઈ જ અશક્ય નથી. પરંતુ,

આપણે સૌએ તે માટે લાયકાત કેળવવી પડે, સાથે સાથે પ્રબળ ઈચ્છા શક્તિ હોવી પણ તેટલી જ જરૂરી છે. પરંતુ, જો આપણે જીવનમાં ક્ષણિક અને અંતે દુઃખમાં જ પરિણમતા એવા ભૌતિક સુખની જ અપેક્ષા રાખી તેને અનુરૂપ જીવન જીવીએ, ગુરુ-સંતોના વચનમાં શ્રદ્ધા રાખીએ નહીં, તો આપણે મહાક્રમભાગી કહેવાઈએ. આપણે બુદ્ધિનું દેવાળું કાઢ્યું કહેવાય. સમર્થ એવા પરમાત્મા પાસે આપણે કંચનના બદલે કાચની આશા રાખી તે માટે પ્રયત્ન કર્યો કહેવાય. આ વાતને એક દૃષ્ટાંત દ્વારા સમજવાનો પ્રયત્ન કરીએ.

બે મિત્રો હતા. તેમાંથી એક મિત્ર ઉપર કોઈ કારણસર રાજા ખુશ થયા. તેથી તેને કહે કે માગ તું જે માંગીશ તે હું આપીશ. પેલો વિચારે કે રાજાએ માગવા કહ્યું તો છે, પણ શું માંગુ? તેણે ખૂબ વિચાર કર્યો, પણ શું માંગવું તે માટે કાંઈ નક્કી કરી શક્યો નહીં. તેથી તેણે પોતાની સાથેના બીજા મિત્રને તે અંગે પૂછવાનું નક્કી કરી, તેને પૂછ્યું કે, મારે રાજા પાસે શું માંગવું? તે મિત્ર બુદ્ધિશાળી હતો. તે જણાવ્યો હતો કે, રાજા પાસે જે કાંઈ માંગવામાં આવશે તે આપવા સક્ષમ છે. પરંતુ આપણે જે કાંઈ માંગીશું તે આપણી મર્યાદિત દૃષ્ટિકોણથી માંગીશું, તેના કરતાં રાજા પોતાની રીતે આપશે તો તે આપણે માંગીશું તેના કરતાં ઘણું અધિક હશે. તેથી તેણે પેલા મિત્રને સલાહ આપી કે, તું રાજાને કહે કે, તેઓની જે પણ આપવાની ઈચ્છા હોય તે આપે. મિત્રને એક હજાર રૂપિયાની જરૂર હતી. પરંતુ તેણે વિચાર્યું કે મારે એક હજાર રૂપિયાની જરૂર છે અને રાજાને કહીશ કે તમારી ઈચ્છા મુજબ આપો. પરંતુ રાજા સો રૂપિયા જ આપશે તો મારી જરૂરિયાત સંતોષાશે નહીં. મને નુકસાન થશે. આમ વિચારી તેણે પોતાની સામાન્ય - તુચ્છ જરૂરિયાત સંતોષવા માટે રાજા પાસે એક હજાર રૂપિયા માંગ્યા. રાજાએ તરત જ આપી દીધા. તેથી મિત્ર પોતાની ટૂંકી બુદ્ધિના કારણે ખુશ થઈ ગયો. હકીકતમાં રાજાને મન હજાર રૂપિયાની કોઈ જ વિસાત હતી નહીં. તેમણે જો પોતાની રીતે આપ્યું હોત તો કંઈકેટલુંયે અધિક આપી આપી દીધું હોત, કે જેથી જીવનભર કોઈની પણ પાસે માંગવાની જરૂરત જ પડત નહીં. પરંતુ પેલાને રાજાની

સક્ષમતા ઉપર અને પોતાના મિત્રના બોલ ઉપર સહેજ પણ વિશ્વાસ-શ્રદ્ધા હતાં નહીં. તેથી પોતાની મામુલી ઈચ્છાની પૂર્તિ થાય તેટલું માંગી ખુશ થયો. અંતે નુકસાનીમાં જ ગયો.

પરમ કૃપાળુ ઓમ્પરમાત્માની સમર્થતા તો અનંત છે. તેમના માટે કાંઈ પણ અશક્ય નથી. સમગ્ર જગતનું અસ્તિત્વ અને સંચાલન તેમની હાજરી માત્રથી થઈ રહ્યું છે. તેમના સામર્થ્ય માટે નેતિ... નેતિ... નેતિ... અર્થાત્ અંત નથી... અંત નથી... અંત નથી એમ વેદોમાં પણ કહેવામાં આવ્યું છે. તેઓ માટે 'કર્તુમ્ અકર્તુમ્ અન્યથા કર્તુમ્ સમર્થ' કહેવું જ યોગ્ય છે. આવા પરમ સામર્થ્યવાન પરમાત્મા પાસે એવું માંગવું જોઈએ કે પછી બીજું માંગવાની જરૂર જ પડે નહીં. જો કે પરમાત્મા તો બધાને સમર્થ જ બનાવે છે. તેથી તો સૌને સર્વાંગ સુંદર શરીર આપ્યું છે. સક્ષમ ઈન્દ્રિયો આપી છે. જેના દ્વારા આપણે ખાવું-પીવું-દોડવું-સાંભળવું-જોવું-બોલવું વગેરે દરેક કાર્ય સારી રીતે કરી શકીએ છીએ. જો આપણને એકાદ અંગ કે ઈન્દ્રિય યથાયોગ્ય ન આપી હોત તો આપણી કેવી કુરુણ અવદશા હોત. આપણે લાચાર-પરવશ-બેવશ હોત. આ તો થઈ શરીરરૂપી સ્થૂળ સાધનની વાત. પરંતુ, સાથે સાથે સૂક્ષ્મ સાધનરૂપી બુદ્ધિ પણ આપી છે. જેના દ્વારા આપણું શેમાં હિત છે અને અહિત છે; શું નિત્ય છે અને શું અનિત્ય છે; આમ સારા નરસાનો નિર્ણય જો ઈચ્છીએ તો વિવેકપૂર્ણ રીતે લઈ શકીએ તથા તેને અનુરૂપ યથાયોગ્ય રીતે જીવનજીવી સાચાં સુખ-શાંતિ પામી શકીએ. આ માટે સ્વસ્થ રીતે જીવવું એ અતિ જરૂરી છે. તો સ્વસ્થ રીતે જીવન જીવવા-ટકાવવા માટે પરમાત્માએ મુખ્ય જરૂરિયાત એવાં અનાજ-પાણી-હવા પણ વિપુલ પ્રમાણમાં આપ્યાં છે. વળી, સ્વસ્થ જીવન જીવવા માટે જરૂરી ઓક્સિજન અને પ્રાણતત્ત્વ પણ આપણને હવાના માધ્યમ દ્વારા વિપુલ પ્રમાણમાં આપેલ છે. અહીં સર્વેએ એ વાત સમજવી જરૂરી છે કે ઓક્સિજન અને પ્રાણતત્ત્વ એ બંને અલગ છે. ઓક્સિજનનું કામ છે શરીરની અંદર આવેલ સૂક્ષ્માતિસૂક્ષ્મ કોશિકાઓને શુદ્ધ કરવી. જેથી શરીરતંત્ર સારી રીતે કાર્ય કરી શકે. પરંતુ પ્રાણતત્ત્વ શરીરને ચેતનવંતુ રાખે છે. શરીરમાં

ચેતના હોય તો જ શરીરતંત્ર કાર્ય કરી શકે છે. આમ પ્રાણતત્ત્વ એ જીવન માટે અતિ અનિવાર્ય છે. આમ જેઓ અનંત સામર્થ્યવાન છે એવા પરમાત્માએ આપણને પણ સ્થૂળ-સૂક્ષ્મ સાધનો દ્વારા સમર્થ બનાવ્યા છે. તેથી જો આપણે ઈચ્છીએ તો આ સાધનોનો યથાયોગ્ય સમન્વય કરી નિષ્ઠાપૂર્વક પુરુષાર્થ કરી સનાતન સુખ-શાંતિને પામી શકીએ. પરંતુ આપણે આ વાત સમજી શકતા નથી અને અસમર્થતાના ભાવ નીચે દબાઈને દુઃખી થઈએ છીએ. આ વાતને એક દૃષ્ટાંત દ્વારા સમજાવે.

એક ભિખારી હતો. તે એક ટેકરા ઉપર બેસી દરરોજ પાંચિયા-દશિયાની ભીખ લોકો પાસે માંગતો હતો. આમ ને આમ જ તેનું જીવન પસાર થતું ગયું અને અંતે તેનું મૃત્યુ થયું. તેનાં બાળકોને મકાન બનાવવું હતું. તેથી તે ટેકરાને સમતળ જમીન કરવા માટે ખોદ્યો. તો તે ખોદતાં તેમાંથી સોનાની ઈંટો નીકળી. પરંતુ અજ્ઞાનતાને કારણે પેલા ભિખારીને ખબર ન હતી કે તે સોનાની ઈંટો ઉપર બેસીને લોકો પાસેથી પાંચિયા-દશિયાની ભીખ જીવનભર માંગતો રહ્યો. આમ પોતે સમર્થ હોવા છતાં જીવનભર અસમર્થ રહ્યો.

આપણા સૌની પણ આવી જ સ્થિતિ છે. આ તો થઈ ભૌતિક સમર્થતાની વાત કે જે આપણને ચોર્યાસીના ચક્કરમાં વધુને વધુ ચકરાવે ચડાવે છે. પરંતુ આપણે તો આધ્યાત્મિક દૃષ્ટિકોણથી આને સમજવાનો પ્રયત્ન કરવાનો છે. પરમાત્માએ કૃપા કરીને આપણને સુંદર શરીર-ઈન્દ્રિયો રૂપી સ્થૂળ સાધન આપ્યાં છે. વળી, સાથે સાથે મન-બુદ્ધિ-ચિત્ત-અહંકારરૂપી સૂક્ષ્મ સાધન આપ્યાં છે. આ બંને સાધનો એકબીજાને પૂરક રહે તેમ યથાયોગ્ય સમન્વય કરી આપણે ચોર્યાસીના ચક્કરમાંથી છૂટી જઈએ.

“પુનરપિ જનનમ્, પુનરપિ મરણમ્;

પુનરપિ જનનીજઠરે શયનમ્”

આમ જન્મ-મૃત્યુના રહેંટમાંથી મુક્ત થઈ જઈએ તે માટે પરમાત્મામાં તથા ગુરુસંતોના વચનોમાં દૃઢ નિષ્ઠા રાખવી જોઈએ. ગુરુસંતોએ કૃપા કરી કલ્યાણને - મોક્ષને - આત્યંતિક સુખને પામવા માટે જે સાચી સમજણની

શીખ આપી છે તે મુજબ શ્રદ્ધા-ભક્તિ-પ્રેમપૂર્વક જીવન જીવી જન્મ-મરણના ફેરામાંથી મુક્ત થઈ, મોક્ષરૂપી આત્યંતિક સુખને પામવા માટેનો અથાક પુરુષાર્થ કરવો જોઈએ. તો આ જન્મે કે પછીના કોઈ એક જન્મમાં અવશ્ય તેને પામી શકાય. પરંતુ, પરમાત્માએ યોગ્ય પુરુષાર્થ કરવા માટે જે સાધનો આપ્યાં છે તથા ગુરુસંતોએ જે શીખ આપી છે કે જેના દ્વારા આપણે સમર્થ બની શકીએ, મોક્ષ પ્રાપ્ત કરી શકીએ તેમ છીએ. તે બધામાં આપણને સહેજ પણ શ્રદ્ધા જ ન હોય, પરિણામે કલ્યાણને પામવાનો યોગ્ય પુરુષાર્થ જ કરી ન શકીએ, તે પ્રત્યે ઉદાસીન રહીએ તો આપણે મહાકમભાગી કહેવાઈએ. મનુષ્યજન્મ જ એક એવો છે કે જેમાં મનુષ્ય મોક્ષ માટે ઈચ્છા કરી શકે છે તથા તે માટે પુરુષાર્થ કરી શકે છે. જો આપણે તેમ ન કરી શકીએ તો જન્મ એળે ગયો ગણાય. પરિણામે જન્મ-મરણના ચકરાવામાં ચકરાતા રહી અનંત દુઃખોને ભોગવતા રહીએ.

શાસ્ત્રમાં કુલ ચોર્યાસીલાખ યોની જણાવી છે. તેમાં ચોર્યાસી યોની મુખ્ય કહી છે. તેમાં પણ ત્રણ યોની વિશેષ કહી છે. તે છે મનુષ્ય, પશુ અને પક્ષીયોની. આ ત્રણેય યોનીમાં ભય-મૈથુન-આહાર-નિદ્રારૂપી આ ચારેય કાર્ય સમાન રીતે થતાં હોય છે. છતાં પણ મનુષ્ય યોની મુખ્ય કહી છે. કેમ કે, મનુષ્ય યોની જ એક એવી યોની છે કે જેમાં જો મનુષ્ય ઈચ્છે તો મોક્ષ માટે વિચારી શકે છે. તે પ્રાપ્ત કરવા માટે નિષ્ઠાપૂર્વક યોગ્ય પુરુષાર્થ કરી તેને પામી શકે છે. આપણને મનુષ્યજન્મ આપી પરમાત્માએ આપણી ઉપર અનંતકૃપા વરસાવી છે. પરંતુ, જો આપણે મોક્ષ માટે પ્રયત્ન જ ન કરીએ અને ભૌતિકસુખો રૂપી મહામાયાની માયાજાળમાં જ ફસાયેલા રહીએ તો આપણામાં અને પશુમાં કોઈ જ ફરક નથી. આપણે પણ શિંગડાં પૂંછડાં વગરનાં પશુ જ કહેવાઈએ. આપણે ભૌતિકતાપ્રધાન સમાજમાં રહેતા હોવાથી આપણું મન તે તરફ આકર્ષાય તે સ્વાભાવિક છે. કેમકે ચારે બાજુ સૌ ભૌતિક-ભ્રામક સુખો પ્રાપ્ત કરવા માટે આંધળી દોટ લગાવતા હોય છે. પરંતુ આપણે આપણા મનને તેમાંથી

વાળવાનો સમજણપૂર્વક યોગ્ય પ્રયત્ન સતત કરતા રહેવું જોઈએ. તો એક સમય અવશ્ય એવો આવશે કે જ્યારે માત્ર મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરવામાં અથાક પુરુષાર્થમાં નિષ્ઠા-ધીરજ-પ્રેમ અને સમજણપૂર્વક લાગી જઈ તેને પ્રાપ્ત કરી શકીશું. હમણાં અમેરિકાથી ગોપાલભાઈનો ફોન આવેલો. તેમણે ગઈ ગુરુપૂર્ણિમાથી આવતી ગુરુપૂર્ણિમા સુધી તળેલું તથા ગળ્યું નહીં ખાવાનું વ્રત લીધું છે. તેઓ કહેતા હતા કે, ગુરુજી, જીવ તો તળેલું - ગળ્યું ખાવા માટે લલચાઈ જાય છે, પરંતુ તેમાંથી તેને પાછું વાળી લઈએ છીએ. આ વ્રતથી તંદુરસ્તીમાં ઘણો જ ફાયદો થયો છે. આ વાત સામાન્ય લાગે છે. પરંતુ ખૂબ જ ઊંચી સમજવા લાયક વાત છે. આવી જ રીતે મોક્ષપ્રાપ્તિનો પ્રયત્ન કરતા હોઈએ; પરંતુ મન ભૌતિક ઐશ્વર્ય માટે લલચાય, કેમ કે ચારેબાજુ એવું જ વાતાવરણ ધૂમરાતું હોય છે. પરંતુ તે સમયે ગુરુસંતોની સાચી સમજણની શીખ યાદ કરીને મનને લપસતું રોકી લેવું જોઈએ અને મનુષ્ય જન્મે જે મુખ્ય કરવાનું છે તે મોક્ષને પામવા માટે ઉચિત પુરુષાર્થમાં જ લગાડી રાખવું જોઈએ. તો જ મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરી શકાય.

પરમકૃપાળુ ઓમ્પરમાત્માની કૃપાથી આ બધી વાતો અનેક રીતે તમારી આગળ સતત કહીએ છીએ. તમે તે પ્રેમથી સાંભળી - સમજી શક્તિ મુજબ આચરણમાં મૂકો છો તે માટે ધન્યવાદ. પરમ કૃપાળુ પરમાત્માને પ્રાર્થના કરીએ કે સૌને એવી સદ્બુદ્ધિ શક્તિ આપો કે જેથી જન્મ-મરણના ચકરાવામાંથી છૂટી મનુષ્યજન્મ સાર્થક કરી શકીએ. તે માટે ગુરુસંતો નિર્દેશિત માર્ગે શ્રદ્ધા-ભક્તિ-પ્રેમપૂર્વક આચરણ કરી શકીએ.

સર્વેને નવા વર્ષ નિમિત્તે ખૂબ ખૂબ આશિષ.

સત્ય-ધર્મ ગુરુદેવની જય. સત્ય અને ધર્મ એ જ આપણા ગુરુદેવ અને એમની જય, તો જ આપણી જય.

ઓમ્ નમઃ પાર્વતીપતયે હર હર મહાદેવ હર.

સર્વેને જયનારાયણ - જય ઓમ્ ગુરુદેવ

ઓમ્... ઓમ્... ઓમ્...

ગળે કોણ ઉતારે છે, તારો બાપ?

પ.પૂ. ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજી રચિત 'કડવું અમૃત' પુસ્તકમાંથી સાભાર

નાના હતા ત્યારે એક વાર્તા વાંચેલી. વાત સાવ સાદી જ છે, પરંતુ તેનો સાર ખૂબ જ પ્રેરક છે. જે આ પ્રમાણે છે :

એક શેઠ હતા. ખૂબ સુખી જીવન. સારું-સારું ખાવાના ખૂબ શોખીન. તેમનાં પત્ની પણ ખૂબ સેવાભાવી. શેઠને મનગમતી રસોઈ રોજ જમાડે. શેઠ પાસે પૈસા પણ ખૂબ અને ભાતની વાનગીઓ ખાવાના શોખીન, તેથી શરીરમાં ચરબી પણ ખૂબ. તેઓ ખાસ હરીફરી ના શકે, પલંગ પર ત્રણ-ચાર ગાદલાં બિછાવીને સૂઈ રહે. રસોઈ તૈયાર થાય, એટલે શેઠાણી જાતે આવીને શેઠને જમાડે. એક વાર શેઠનું શરીર કાંઈક નરમ, એટલે શેઠાણી ગરમ-ગરમ શીરાના કોળિયા શેઠના મોઢામાં આપીને જમાડે; તોય શેઠ ઉંહકારા કર્યા કરે, એટલે શેઠાણીએ સ્વાભાવિક રીતે જ પૂછ્યું કે, “તમને જમતાં કષ્ટ ન પડે એટલે હું કોળિયા તમારા મોઢામાં આપું છું અને તમારે ચાવવું ન પડે એટલે શીરો બનાવ્યો છે, તોય તમે ઉંહકારા કેમ કરો છો?” ત્યારે શેઠે ભારોભાર તિરસ્કાર સાથે ટૂંકો ને ટય જવાબ આપ્યો કે, ‘ગળે કોણ ઉતારે છે, તારો બાપ?’ શેઠાણી તો શેઠનો આવો જવાબ સાંભળીને બિચારાં રોઉં-રોઉં થઈ ગયાં.

મોઢામાં મૂકેલો કોળિયો ગળે ઉતારવાનું કાર્ય શેઠાણીથી થઈ શકે તેમ નહોતું. પણ કદાચ ગળે ઉતારવાનું કાર્ય શેઠાણી કરી શક્યાં હોત, તો શેઠ કહેત કે, “પચાવે છે કોણ, તારો બાપ? જાજૂ જાય છે કોણ, તારો બાપ? જાજૂ ગયા પછી હાથ-પાણી કોણ લે છે, તારો બાપ?” વગેરે. ‘તારો બાપ?’ની પ્રશ્નપરંપરા તો અનંત છે, જો આપણે તેને સમજણપૂર્વક અટકાવીએ નહીં તો.

આવા શેઠ તરફ આપણને સૌને તિરસ્કાર છૂટે તે સ્વાભાવિક છે. પરંતુ આ દૃષ્ટાંત આપણને સૌને લાગુ પડે છે. ભલે કોળિયો મોઢામાં મૂકવાની વાત આપણા જીવનમાં ન બનતી હોય, પણ એવું જ બીજું કાંઈક, બીજા

જ આકારે-પ્રકારે આપણા જીવનમાં બની જ રહ્યું છે. ‘તારો બાપ?’ વાળું પ્રકરણ કયા પ્રકારે બની રહ્યું છે? જીવનના કયા તબક્કામાંથી બની રહ્યું છે? આપણે તેમાં ‘હીરો’નું પાત્ર ક્યાં, ક્યારે અને કેટલું ભજવી રહ્યા છીએ? તે જો ગોતવાનો પ્રયત્ન કરીએ તો જરૂર મળે.

જેમ તે શેઠને ખબર નહોતી કે તેઓ પોતાની પત્ની પાસે કેવી અયોગ્ય અને અશક્ય અપેક્ષાઓ રાખી રહ્યા છે, તેમ આપણે પણ આપણા જીવનમાં અનેકો પાસેથી અનેક પ્રકારની અયોગ્ય, અશક્ય, હિંસક અને હદબહારની અપેક્ષાઓ-ઈચ્છાઓ રાખતા હોઈએ છીએ, રાખતા થઈ ગયા હોઈએ છીએ એની આપણને લેશમાત્ર પણ ખબર હોતી નથી! અને ક્યારેક જો તે બધી ખબર પડી જાય છે, તો તે વખતે તેના એવા વ્યસની થઈ ગયા હોઈએ છીએ કે જેથી તેની બિલકુલ શરમ હોતી નથી. પછી તો દિવસે-દિવસે એ માન્યતામાં એવા તો રીઢા થતા જઈએ છીએ કે એમ જ માનતા થઈ જઈએ છીએ કે, “હું ભલે કોઈનું કાંઈ ન કરું, પણ સૌએ મારું તો કરવું જ જોઈએ! મારો તો સૌ ઉપર હક છે.”

વ્યક્તિ પાસેથી કે વિશ્વ પાસેથી, કુટુંબ પાસેથી કે સમાજ પાસેથી, ગુરુ-સંતો પાસેથી કે ભક્ત-શિષ્ય પાસેથી અયોગ્ય અને વધુપડતી અપેક્ષાઓ રાખતા થઈ જઈએ છીએ અને પછી એ પૂરી ન થતાં દુઃખી થઈ જઈએ છીએ અને દોષનો ટોપલો અન્યો ઉપર ઢોળી દઈએ છીએ! એના પરિણામે, થોડા પણ આપણા જે કોઈ હમદર્દ હોય તે આપણાથી દૂર ખસવા પ્રયત્ન કરે છે. આ રીતે આપણે આપણા પગ ઉપર જ કુડાડો મારીએ છીએ!

પરમાત્માએ તો આપણને ખૂબ સુખ આપ્યું છે, પણ આપણી મૂર્ખામીના કારણે એ સુખને સુખ તરીકે માણી નથી શકતા અને ઉપરથી બીજાં અનેક અણજોઈતાં દુઃખો ઊભાં કરી દઈએ છીએ. જો આપણને આપણા સુખની પણ ખબર ન પડે કે ખબર પડ્યા પછી તેને રક્ષવાની આવડત

ન હોય, તો કોઈ શું કરી શકશે? મોચીની દાઝે કાંટામાં ચાલવાથી કે દીવાની દાઝે કોડિયાને બટકાં ભરવાથી તો દુઃખમાં જ વધારો થવાનો છે.

જગત આખું સુખ અને દુઃખ, હર્ષ અને શોકથી ભરેલું પડ્યું છે. આપણે જ્યાં પણ રહીએ છીએ, તે પણ જગતનો જ ભાગ છે, અને તેથી આપણે સુખદુઃખની વચ્ચે જ રહી રહ્યાં છીએ. તેથી જો સુખને જોવાની કુશળતા પ્રાપ્ત કરીશું તો સુખ, અને દુઃખને જોવાની વૃત્તિ કેળવીશું તો દુઃખનો જ અનુભવ થશે. અખંડ સુખની પ્રાપ્તિ માટે દુઃખમાં પણ સુખનો અંશ ક્યાં છુપાઈને પડ્યો છે તે શોધી કાઢવું પડશે. અસ્તુ.

દુઃખ તો જે ભોગવવાનું હતું તે આવ્યું. તેને રોકી શકવાનું આપણા હાથમાં નહોતું, પરંતુ ઓછી અને ખોટી સમજના કારણે તેને અનેકગણું વધારી ન દઈએ તેવી સમજ કેળવવાનું તો આપણા હાથમાં જરૂર છે. જે ઉપાય આપણા હાથમાં છે, તેને અજમાવીએ નહીં, અને જે આપણા હાથમાં નથી તેને માટે વલખાં મારીએ, તો તેથી શું વળે? કેવળ હાથ-બળતરા જ મળે!

શક્ય તેટલા બધા ઉપાયો કરવા છતાંય જો દુઃખ ન જાય, બધી જ પથીઓની અજમાયશ કરવા છતાંય જો સુખ

પ્રાપ્ત ન થાય, તો ત્યાં પ્રભુપથી-ગુરુપથી અજમાવવી જોઈએ. ગુરુપથી એટલે સાચી સમજ. પ્રથમ તો એમ વિચારવું જોઈએ કે સુખ ગયું તેમ મુદત પૂરી થતાં દુઃખ પણ જવાનું જ અને જો દુઃખ જવાનું જ નામ ન લે, તો એ દુઃખમાં તપની ભાવના રાખીને સહન કરી લેવું જોઈએ. મનુષ્ય સવારમાં ઊઠીને શીર્ષાસન કરે છે કે દોડીને કાંકરિયા (તળાવ)ની ફરતે બે ચકર લગાવે છે, ત્યારે કેટલું કષ્ટ પડે છે? પણ એ કષ્ટ, કષ્ટ એટલે નથી લાગતું કે તેમાં વ્યાયામની ભાવના છે. જે દુઃખ કાયમી થઈ જાય તેમાં પણ ‘તપ કરી રહ્યા છીએ’ એવી ભાવના કરી નાખવી જોઈએ. જો દુઃખમાં તપની ભાવના કરીએ, તો દુઃખ ભલે જાય નહીં, પણ તે વિરાટ રૂપ તો ધારણ ન કરે. “મારું દુઃખ જતું નથી, મારું દર્દ મટતું નથી; હાય મા... વોય બાપ... હવે મારું શું થશે?” એમ કરીને નિસાસા જ નાખ્યા કરીએ, તો તેથી તો આપણાં દુઃખ-દર્દ વધી જાય અને આપણાં આપ્તજનો દુઃખી થાય અને દ્વેષીજનો ખુશ થાય.

ઉપર પ્રમાણે કરવું સહેલું નથી, પણ કર્યા વિના છૂટકો નથી. જેટલું કરી શકીશું એટલી રાહત રહેશે અને નહીં કરી શકીએ, તેટલી બળતરા વધશે. બીજો કોઈ સચોટ ઉપાય જડે નહીં ત્યાં સુધી તો કમ સે કમ આ ઉપાય જરૂર અજમાવીએ.

પરમ કૃપાળુ પરમાત્મા આપણને સૌને, દુઃખને તપ સમજવાની સમજ અને શક્તિ આપે તેવી તેમને પ્રાર્થના.

પુણ્ય-દાન કરવા છતાં પણ જો દુઃખ ન ટળે તો તે બધું શા માટે કરવું?

પ.પૂ. ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજી રચિત ‘કડવું અમૃત’ પુસ્તકમાંથી સાભાર

એક મિત્રના અવસાન નિમિત્તે સત્સંગ અર્થે તેમના ઘેર જવાનું થયું. સત્સંગ દરમિયાન અમેરિકાથી આવેલા તેમના ભાઈએ એક સુંદર પ્રશ્ન કર્યો કે—

ઘરના સૌ સભ્યો આપસમાં એવી શંકા-કુશંકાઓ કર્યા કરે છે કે, “આપણે ખૂબ દાન-ધર્મ-પુણ્ય-યજ્ઞ-કથા વગેરે કરતાં રહ્યાં છતાંય આપણા ઉપર આવું મોટું દુઃખ આવી પડ્યું! તો, પુણ્ય-દાન વગેરે શા માટે કરવાં?” તો આ બાબતમાં આપ કાંઈ ખુલાસો કરો તો સારું.

ઉપર્યુક્ત પ્રશ્ન સાંભળીને અમને ખૂબ આનંદ થયો. અમે તો વગરપૂજ્યે પણ આવું કાંઈક ચર્ચવા ઈચ્છતા જ

હતા, પણ ત્યાં તો સામેથી પ્રશ્ન થયો. પ્રશ્ન પૂછ્યા પછી તેનો ઉત્તર સાંભળવા મનુષ્યો વધુ ધ્યાન આપે છે — તેને વધુ ધ્યાન આપવું પડતું હોય છે, કદાચ ધ્યાન ન આપે તોય ઉત્તર પૂરો થાય ત્યાં સુધી પ્રશ્નકર્તાને શરમે-ભરમે પણ બેસી રહેવું પડે છે, પરંતુ અહીં તો પ્રશ્ન ખૂબ જિજ્ઞાસાપૂર્વક થયો હતો, તેથી અમારે તો ‘જોઈતું હતું ને વૈદ્યે બતાવ્યું’ જેવું થયું હતું. તેથી અમે ઉત્તર આપવાનો પ્રયત્ન કર્યો.

દુનિયાના મોટામાં મોટા ગણાતા ડોક્ટરો અને વૈજ્ઞાનિકો કે જેઓ ધાર્મિક-આધ્યાત્મિક વિધિવિધાનોમાં બિલકુલ નથી માનતા હોતા અને ભૌતિકવિજ્ઞાનયુક્ત બધા

જ ઉપચારો કરતા હોય છે, તેઓ શું મૃત્યુ, જરા અને રોગને દૂર રાખી શકે છે? આપણે ભાઈ માટે દવાઓ કરવામાં ક્યાં પાછુંવાળીને જોયું હતું? એક પણ પથી અજમાવ્યા વિના નહોતી છોડી! તોય તેઓ ન બચી શક્યા! તો શું હવે આપણે એમ કહીશું કે, આટઆટલા આધુનિક, ભૌતિક અને ડોક્ટરી ઉપચારો કરવા છતાં ભાઈ ન બચી શક્યા, તો હવે આપણે એ બધા ઉપચારો શા માટે કરવા? આપણે દવા વગેરે બધા જ ઉપચારો કરતા જ રહીએ છીએ ને? તો પછી ધાર્મિક વિધિઓ માટે જ આવી શંકાઓ કરવી તે અજ્ઞાનતા કહેવાય.

મનુષ્યને જે વખતે જે સાચું લાગે છે તે વખતે તે, તે કરવા તૈયાર થઈ જાય છે. અને વળી એક જ પ્રકારની માન્યતા આખી જિંદગી સુધી રહેતી પણ નથી. દેશ, કાળ અને અનુભવ પ્રમાણે આપણી માન્યતાઓ અને ધારણાઓમાં પણ ફેરબદલી થતી જ રહે છે.

હાલની ધાર્મિક-આધ્યાત્મિક માન્યતાઓ અને વિધિઓને મૂકી દેવા હું પોતે જ તૈયાર થઈને બેઠો છું, પણ એથી વધુ સારું અને વધુ ખાતરીવાળું કાંઈ પ્રાપ્ત થાય ત્યારે ને? દુનિયાભરના મોટામાં મોટા વૈજ્ઞાનિકો તથા સુખશાંતિની ભૌતિક સામગ્રીના શોધકો પણ, સામાન્ય મનુષ્યની જેમ જ જરા, વ્યાધિ અને મૃત્યુથી ઘેરાયેલા જ હોય છે ને! વધુ સારું મળે નહીં ત્યાં સુધી, આપણી પાસેનું થોડું સારું હોય તેને કાંઈ ફેંકી દેવાય? કહે છે ને કે, બીજાનો બંગલો જોઈને આપણું ઝૂંપડું બાળી ન દેવાય. પણ, અહીં તો કોઈ પાસે બંગલો છે જ ક્યાં? સૌ પાસે ઝૂંપડું જ છે. પણ બીજાના ઝૂંપડાને આપણે બંગલો માની બેઠા હોઈએ તો એ મૂર્ખામીમાંથી જેટલા વહેલા છુટાય તેટલું વહેલું સમાધાન-સુખ.

મૃત્યુ-દુઃખના ઘાવને ઓછો કરે એવું ઈજેક્શન કે દવા તો હજુ શોધાયાં નથી અને જે ભયંકર આઘાતને કાંઈક રુઝાવે એવી આધ્યાત્મિક વિચારસરણીની મલમપટ્ટી આપણી પાસે છે તેને પણ જો ફેંકી દઈએ તો આપણું શું થાય? હાર્ટએટેક જ આવે ને?

ધાર્મિક, વ્યાવહારિક વગેરે મૃત્યુ પછી કરાતા બધા રીતરિવાજો એટલા માટે જ ગોઠવાયા છે કે તેથી ખૂબ

પ્રવૃત્તિમય રહેવાથી દુઃખના વિચારોને કાંઈક વિસારી શકાય. જ્યારે આપણા ઉપર દુઃખના ભારેમેઘ તૂટી પડે છે, ત્યારે પોક મૂકીને રડવાનું મન થઈ આવે છે અને તેમ કરવાથી દુઃખ કાંઈક હળવું પણ થાય છે, પરંતુ એ રડવાની ક્રિયા એવી છે કે તેથી હૃદયને ખૂબ નુકસાન પહોંચે છે અને ક્યારેક તો રડતાં-રડતાં જ માણસ ખલાસ થઈ જાય છે. તેથી, રડવાથી મળતી હળવાશનો લાભ મળે અને તેનાથી થતું નુકસાન ન થાય તે માટેનો ઉપાય છે વાચિક જપ. જોરજોરથી બોલીને મંત્રજાપ કરવાથી દુઃખનો આઘાત ઓસરવા લાગે છે. મૃત્યુના મહાઆઘાતથી હૃદય જ્યારે પૂર્ણ ભરાઈ ગયું હોય, ત્યારે જોરજોરથી કરેલા વાચિક જપથી હૃદય હળવાશ અનુભવે છે. તેથી મૃત્યુ પ્રસંગે સૌએ સાથે મળીને ખૂબ પ્રેમથી વાચિક મંત્રજાપ કરવા જોઈએ.

ઋષિમુનિઓએ ખૂબ ચિંતન-મનન અને નિદિધ્યાસન કરીને બક્ષેલા દિવ્ય-આધ્યાત્મિક ઉપાયો અનેક રીતે લાભદાયક જ હોય. કલિયુગી અને કલમયુગી આજના માણસ કરતાં તપ, ત્યાગ અને સંયમવાળાનું પ્રદાન સત્વ-તત્ત્વમય જ હોય. માટે જ્યાં સુધી રોગ, જરા અને મૃત્યુને દૂર રાખનારી જડીબુટ્ટી આપણા હાથમાં ન આવે, ત્યાં સુધી તો હાલમાં જે અનેક રીતે દુઃખ વીસરવાના ઉપાયો આપણે કરીએ છીએ તે બરાબર જ છે.

ભાઈ હતા ત્યાં સુધી તો તેઓ તેમના આશ્રયે રહેલા સૌની જવાબદારી સંભાળતા હતા. હવે તેમની - તેમના શરીરની ગેરહાજરીમાં તેમના સદ્ગુણોને યાદ કરીકરીને, આપણે આશ્રયે રહેલા સૌની જવાબદારી આપણે સંભાળીને ભાઈને સાચી શ્રદ્ધાંજલિ અર્પીએ. જો તેમને સંભારીસંભારીને રોકકળ જ કર્યા કરીશું, તો આપણને પણ હાર્ટએટેક જ આવશે અને તેથી આપણે અત્યારે ભાઈ વિના જેવા નોંધારા બની ગયા છીએ તેવાં નોંધારાં આપણે આશરે રહેલાં સૌ થઈ જશે.

આવા દુઃખદ પ્રસંગે તમોને આવી શંકાઓ થવી અસ્વાભાવિક ન કહેવાય. આવા મરણતોલ દુઃખદ ફટકાથી ભલભલા આસ્તિકો પણ નાસ્તિકતા તરફ દોટ મૂકવા પ્રેરાય છે. પણ, આ પણ જીવનસાધનાની એક ભૂમિકા અને જીવનમાં પ્રાપ્ત કરેલી સાચી સમજણની કસોટી છે. સાચો જિજ્ઞાસુ આખરે બધી કસોટીમાંથી સાચા સુવર્ણ રૂપે ઝળકી ઊઠે છે.

એક માતા પોતાના પુત્રના શબને લઈને ભગવાન બુદ્ધ પાસે આવીને કહેવા લાગી કે, આ મારા પુત્રને આપ જિવાડી દો. ત્યારે ભગવાન બુદ્ધે તેને કહ્યું કે તું થોડા સરસવ લઈ આવ. પણ સરસવ તેવા ઘરેથી લાવજે કે જ્યાં આજ સુધી કોઈ મર્યું ન હોય. મા બિચારી આખા ગામમાં ફરી આવી, પરંતુ બધાંના ત્યાં કોઈ ને કોઈ મર્યું જ હતું. તેથી તે પાછી આવી, આવી યુક્તિથી બુદ્ધે તેને એ સનાતન સત્ય સમજાવી દીધું કે મૃત્યુ અવશ્ય છે. વળી -

મૃત્યુ પછીની અવસ્થામાં સુખ નહીં હોય તેની પણ શું ખાતરી? પણ આપણને તો આપણો સ્વાર્થ રડાવે છે. મરનારામાં આપણો જેટલો સ્વાર્થ વધુ એટલું દુઃખ વધુ.

પણ આપણે પણ ક્યાં સદાકાળ રહેવાનું છે? અને જે મરવાનું છે તે તો શરીર; શરીરના પંચમહાભૂતનું, પંચમહાભૂતમાં વિસર્જન. આત્મા તો અમર મનાય છે. પણ-

આવી બધી તત્ત્વજ્ઞાનની વાતો આપણા ગળે ન ઊતરે તો કાંઈ નહીં. આપણે દુઃખમાંથી અતિ શીઘ્ર મુક્ત થવા તો ઈચ્છીએ છીએ ને? તો આપણને જ્યારે જે ઉપાય સાચો લાગતો હોય તે કરીને અથવા આપણને જેમનામાં શ્રદ્ધા હોય તેવા શ્રદ્ધેયના માર્ગદર્શન મુજબ વર્તીને જલદી દુઃખમુક્ત થઈ જવાનો પ્રયત્ન કરવો.

જેણે પણ શરીર ધારણ કર્યું છે તેનું મૃત્યુ અવશ્ય છે. પછી ભલે તે ભગવાનનો અવતાર ગણાતા હોય.

નારીની પૂજા એટલે શું?

પ.પૂ. ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજી રચિત 'વીજળીના ઝબકારે' પુસ્તકમાંથી સાભાર

સંસ્કૃતના એક શ્લોકનો અર્થ છે કે, જ્યાં-જ્યાં નારીની પૂજા થાય છે ત્યાં-ત્યાં દેવોનો વાસ છે.

નારીની પૂજા એટલે શું? અબીલ-ગુલાલ કે કંકુ-ચોખા ચડાવવા કે ઘીની દિવેટ પ્રગટાવીને આરતી કરવી વગેરે પૂજાની પ્રચલિત પદ્ધતિ છે. 'પૂજા'નો અર્થ એથી જરા વધુ સારો કરીએ તો નારીને માન-સન્માન અને હક્કો આપવા તે થાય. ખરેખર તો 'નારીની પૂજા'નો સાચો અને તાત્વિક અર્થ તો એ છે કે તેને નિર્વસિક્કિત દૃષ્ટિથી જોવી, આત્મદૃષ્ટિથી નિહાળવી. નરસિંહ મહેતાએ ગાયું છે કે, 'પરસ્ત્રી જેને માત રે' તે ઊંચો આદર્શ છે. પણ નારીનો-શક્તિનો સાચો પૂજારી-ઉપાસક તો તે છે કે જે એમ સમજે છે કે 'સર્વ સ્ત્રી જેને માત રે.'

ફૂલને તેની ડાળી ઉપરથી ચૂંટી કાઢવું, સૂંઘવું, મસળવું, રંગડવું, પગ તળે કચડીને પીલી નાખવું અને કહેવું કે હું ફૂલનો પ્રેમી છું. પૂજારી છું, તો ફૂલનો એથી મોટો કરુણ ઉપહાસ બીજો કયો હોઈ શકે?!

નારીમાંથી નારાયણી બનવું તેના પોતાના હાથની વાત છે પણ, શા માટે તેને કોઈ વાસનાની દૃષ્ટિએ જુએ - જોઈ શકે? નર હોય કે નારી, જ્યાં સુધી આત્મભાવે જીવવાની કુશાગ્રતા ન આવે ત્યાં સુધી બંને શાંતિ-દરિદ્રી રહેવાના.

કવિએ ગાયું છે કે, 'અબલા જીવન હાય તેરી કરુણ કહાની; આંચલમેં હૈ દૂધ ઓર આંખોમેં હૈ પાની' નારી જો અબલા રહે તો આ બધું જ તેણે વેઠવાનું રહે. શા માટે તેણે અબલા રહેવું જોઈએ? પ્રબલા કેમ ન બની જવું? પણ પ્રબલા એટલે શું? પ્રબલા બની જવું એટલે કાંઈ રણચંડી બનીને કોઈની સાથે જૂઝવાનું નથી. એમ કરવાથી કોને સફળતા મળી છે? એ રીતે કોઈને સફળતા મળી નથી તેની સાક્ષી ઇતિહાસ પૂરે છે. જ્યાં જુઓ ત્યાં શેર ઉપર સવાશેર તો છે જ.

એમ સાંભળ્યું છે કે મીરાંબાઈને જોઈને વિકારીના વિકાર શમી જતા હતા. વિકારીના વિકાર શમી જાય તેવી તાલીમ દીકરીઓને આપવાની યોજનાઓ વિશાળ પાયા ઉપર હાથ ધરાવી જોઈએ. જ્યાં સુધી આ યોજનાઓ અમલમાં ન મૂકી શકીએ ત્યાં સુધી યથાશક્તિ-યથામતિ જે કાંઈ કરી શકીએ તે કરવું ઘટે. નાહ્યા એટલું પુણ્ય.

પ્રબલા એટલે 'રણચંડી બનનારી' કે 'દ્વંદ્વયુદ્ધ કરનારી' માત્ર એટલો અર્થ પૂર્ણ કે યોગ્ય નથી તેવો સ્વાનુભવ તો તે પ્રમાણે અનુસરનારાઓને થઈ જ ગયો હશે. ખરેખર તો પ્રબલાને કોઈ સાથે દ્વંદ્વયુદ્ધમાં ઊતરવું જ

ન પડે; જો એવા યુદ્ધમાં ઊતરવું પડે તો તે પ્રબલા કેમ કહેવાય? પ્રબલા એટલે તો એવું પવિત્ર-સાત્વિક વ્યક્તિત્વ કે એ વ્યક્તિત્વના સંપર્કમાં આવનારનું રાજસિક-તામસિકપણું ઓગળી જાય; આવા વ્યક્તિત્વના

દૈવીશક્તિવલયના સંપર્કમાં આવતાં જ આસુરીશક્તિ પાંગળી થઈ જાય.

બહેન-દીકરીઓને આવી તાલીમ ક્યારે આપી શકીશું?

ઉંદરડીએ આસન કાપ્યું

પ.પૂ. ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજી રચિત 'વીજળીના ઝબકારે' પુસ્તકમાંથી સાભાર

પૂજારૂમ ખોલતાં જ જણાયું કે, ઉંદરડીએ મૂલ્યવાન પૂજા આસન કાપ્યું છે. શિષ્ય આ જોઈને ગુસ્સામાં કહેવા લાગ્યો કે આ ઉંદરડીને તો મારી જ નાખવી જોઈએ ને.

ગુરુદેવ : શા માટે મારવી જોઈએ? આટલા મામૂલી નુકસાનમાં પ્રાણદંડ આપવો? કેટલો અન્યાય? આટલા મામૂલી નુકસાન માટે આપણને કોઈ મોતની સજા કરે તો આપણને કેવું લાગે? બારણામાં ફસાવાથી આપણો કીમતી કોટ ફાટે છે તો શું કરીએ છીએ? બારણું તોડી નાખીએ છીએ? પોળમાં ક્રિકેટ રમતા છોકરાઓ દ્વારા ફેંકાયેલો દડો આપણા કપરકાબીને ફોડી નાખે છે તો શું કરીએ છીએ? તેને એક થપ્પડ પણ મારી શકીએ છીએ? થોડો બડબડાટ કરી રહી જઈએ છીએ!

આપણે તો આસન ન ફાટે એટલું જ જોવાનું છે, તેથી ઉંદરડીને પિંજરામાં પકડીને બહાર ફેંકી દઈએ તો પણ તે થઈ શકે તેમ છે. પરંતુ આપણે તે ઉપાય પસંદ કરતા નથી. ઉંદરડીને મારી નાખવાનો જ ઉપાય પસંદ કરીએ છીએ! કારણ કે ઉંદરડીનો પક્ષ કરીને આપણું માથું ફોડવા, તુરત કોઈ મેદાને પડતું નથી તેથી. પરંતુ સાવધાન! વ્યવહારમાં પણ જોઈએ છીએ કે જેનું કોઈ નથી હોતું તેના તરફથી સરકારી વકીલ કામ કરે છે. કુદરતમાં પણ તેવું જ છે. કુદરત પોતાનાં બાળકોની સંભાળ પૂર્ણ નિપુણતાથી લે છે. જેમ જમીનમાં વાવેલું એક બી, અનંત બી થઈને અનંત ફળ આપે છે તેમ કુદરતનાં બાળકોને દુઃખી કરનારાને કુદરત અનંતગણા દુઃખી કરે છે. કર્મફળપરિપાકકાળે દુઃખ ચક્રવૃદ્ધિ વ્યાજ સાથે વરસી પડે છે.

આસન ફાટવાથી આટલો બધો નિર્દય ગુસ્સો આપણામાં ફાટી નીકળે છે, કારણ કે આપણે આસનના

માલિક છીએ. તો ઉંદરડીનો સર્વનાશ કરનાર ઉપર તેના માલિક, તેના સર્જક પરમાત્માને કેટલો ગુસ્સો ફાટી નીકળતો હશે તેનો આપણે કદી વિચાર કર્યો?

પોતાને પૂર્ણ બુદ્ધિશાળી માનતો મનુષ્ય ખરેખર સંપૂર્ણ બુદ્ધિહીન છે! કર્મના સિદ્ધાંતની અતિ સરળ અને એક ને એક જેવી વાતને પણ તે સમજી શકતો નથી! આસન કાપવારૂપ અતિ મામૂલી નુકસાનનું ફળ પણ જો ઉંદરડીને પ્રાણદંડરૂપી ભયાનક દુઃખરૂપે ભોગવવું પડતું હોય તો પ્રાણદંડરૂપી મહાનુકસાન કરનારાને કેટલાં અને કેવાં મહાભયાનક દુઃખો ભોગવવાં પડતાં હશે? કર્મફળો ભોગવવામાંથી કોઈ છટકી શકતું નથી.

જ્યાં જે બી વાવીએ છીએ ત્યાંથી જ તે ઊગી નીકળે છે તે સ્થૂળ નિયમ છે - ઈન્દ્રિયગોચર નિયમ છે. તેથી તેની ખબર સરળતાથી પડે છે. પણ પાપ-પુણ્ય જ્યાં થયું હોય તે સ્થળેથી જ તેનું ફળ સુખ-દુઃખ પ્રાપ્ત થતું નથી. તે તો બીજા સ્થળેથી પણ પ્રાપ્ત થાય છે. કર્મનો આ સૂક્ષ્મ નિયમ સરળતાથી સમજમાં આવતો નથી, તેથી ગફલતમાં રહી જવાય છે.

કોઈ વ્યક્તિને આપણે એક લાકડી મારશું તો તે સામેથી પાંચ લાકડી ફટકારશે તેવી આપણને ખાતરી છે તેથી મન ઉપર કાબૂ રાખીએ છીએ. પણ કૂતરાંબિલાડાંને લૂલાં-લંગડાં કરતાં જરાય અચકાતા નથી. તેના ફળરૂપે અમુક સમય પછી કેળાની છાલ ઉપર પગ પડવાથી લપસી પડીએ અને પગ ભાંગે ત્યારે એ સમજાતું નથી કે આ ફળ કૂતરાનો પગ ભાંગવાનું છે જે અત્યારે મળી રહ્યું છે. આ તો દૃષ્ટાંત છે. આ રીતે બધી બાબતોને સમજી લેવી જોઈએ.

કર્મની ગતિ ગહન છે, જે સાંગોપાંગ સમજાતી નથી અને સમજાશે પણ નહીં. પરંતુ જેટલી પણ સમજાય

તેટલીનું જો પાલન કરી શકાય તો ઘણાં બધાં દુઃખોમાંથી સહેજે બચી જવાય.

પ્રાર્થના અને પુરુષાર્થ દ્વારા કર્મફળનિયમોને વધુમાં વધુ સમજાવે.

વીણેલાં મોતીડાં

- યોગભિક્ષુ

- **સંતોની સજ્જનતા....** સંતમહારાજ પોતાના પ્રવચનમાં, પોતાના નિંદકને ખાસ આગ્રહ કરીને સભાની આગળ બેસાડે છે. એમ સમજાવે કે જો આગળ બેસશે તો સત્સંગ બરાબર સાંભળશે, સમજશે અને તેનું કલ્યાણ થશે. ત્યારે નિંદક એમ સમજે છે કે સંત મહારાજ મૂર્ખ છે, મને મહાજ્ઞાની સમજાવે આગળ બેસાડે છે. તેમને ખબર જ પડતી નથી કે હું તેમનો નિંદક છું.
આવા મૂર્ખ, અજ્ઞાની અને અહંકારી જીવોનું કલ્યાણ કોણ કરી શકશે?
- **સ્વયં સિધ્ધિ....** સ્વયં સિધ્ધિ અતિ શ્રેષ્ઠ છે કારણ તેમાં કેવળ પ્રભુમય જીવન જીવવાનું હોય છે; પોતાપણું કે અહંપણું ત્યાં હોતું નથી.
- **સંતતિ સુધારો....** સંસારને સુધારવો હોય, તો પહેલાં સંતતિને સુધારો, તો સંસાર આપોઆપ સુધરી જશે.
- હતું એટલું આપી દીધું છે, સુખી થવાનું રહસ્ય તમામ; કરશે તેવું ભરશે સો કોઈ, ઉદાસ યોગભિક્ષુ શું કામ.
- “પાખંડ દ્વારા બીજાને ફસાવવાનો પ્રયત્ન કરીએ છીએ ત્યારે, આપણે પોતે જ ફસાતા હોઈએ છીએ.” એટલી જેમને સમજણ પડે છે તેઓ જ સાચા બુદ્ધિશાળી છે.
- ઉંમરના કારણે જે કાંઈ તકલીફો પડે તેને તપ સમજી તેને ભોગવીશું તો તે ઓછી કષ્ટદાયક લાગશે. ભય અને અજ્ઞાનના કારણે નાની તકલીફ પણ ઘણું મોટું સ્વરૂપ લઈ લે છે.
- જ્યાં બધી પથીઓ નિષ્ફળ જાય ત્યાં પણ ગુરુપથી સફળ થાય છે અને ગુરુપથી એટલે સાચી સમજણ.
- ધ્યેય પ્રાપ્ત કરવાના કાર્યમાં મંદતા આવે નહીં, કે સમાજના પ્રપંચમાં સપડાઈએ નહીં અને ભૌતિકતા જ મુખ્ય થાય તેવા મનોભાવ થાય નહીં તે માટે શું મુખ્ય મુખ્ય અને ગૌણ છે તેની સતત સાવધાનતા

પ્રાપ્ત કરવાની સક્રિય યોજના એટલે ઓમ્પરિવારનાં આધ્યાત્મિક મિલનો અને ઉત્સવો.

- **વર્તમાનકાળ....** ત્રણે કાળમાં વર્તમાનકાળ જ મૂલ્યવાન છે. કેમકે, વીતી ગયેલા વર્તમાનકાળને ભૂતકાળ કહેવામાં આવે છે અને આવનારા વર્તમાનકાળને ભવિષ્યકાળ કહેવામાં આવે છે. માટે વર્તમાનકાળનો યથાયોગ્ય ઉપયોગ કરી લેવો જોઈએ, તેનું નામ જ ‘કર્મમાં કુશળતા’ વર્તમાન ચૂકી ગયો તે મહામૂલો મનુષ્યજન્મ ચૂકી ગયો.
- **સૂક્ષ્મ શરીર....** આપણું શરીર જો પુષ્ટ ન હોય તો એ સૂક્ષ્મ શરીર ઉપર અવલંબિત એવું સ્થૂળ શરીર ટકી શકે નહીં.
- **દાનપુણ્ય....** કોઈ કહે મારે પણ દાન પુણ્ય કરવું છે. પણ શું કરું? હું સાવ ગરીબ છું.” અરે ભાઈ! પૈસા હોય તો જ દાન-પુણ્ય થઈ શકે તેવું નથી. ‘સમજુ’ જેવી સમજણ રાખીને કુટુંબ અને સમાજમાં જીવો તો એ ઘણું દાનપુણ્ય છે. આવા સૂક્ષ્મ રહસ્યમય દાનપુણ્યની તોલે બીજા કોઈ સ્થૂળ દાનપુણ્ય ન આવી શકે.
- કોઈ કહે છે કે, ‘મારે તો હિમાલયમાં જઈને ખૂબ ઉગ્ર તપ કરવાં છે, પણ શું કરું? મારે ગૃહસ્થાશ્રમની ઘણી જવાબદારી નિભાવવાની છે.’ અરે ભાઈ! તપ-સાધના કરવા હિમાલયમાં જ જવાની જરૂર નથી. તમે તમારા ઘરમાં રહીને ‘સમજુ’ જેવી સમજણ રાખો તો તે ઘણી મોટી સાધના છે. આથી સૂક્ષ્મ સાધનાની તોલે બીજી સાધના આવી શકે નહીં.
- **સુખ-દુઃખની અસર...** એક એક અંગ મળીને જેમ વ્યષ્ટિ શરીર બને છે, તેમ વિશ્વનાં સમસ્ત શરીરો મળીને એક સમષ્ટિ-વિશાળ શરીર બને છે. શરીરના કોઈ પણ અંગમાં થતું સુખ-દુઃખ જેમ આખું શરીર અનુભવે છે તેમ કોઈ એક જીવને-શરીરને થતી સુખ-

દુઃખની અસર વત્તા-ઓછા પ્રમાણમાં આખા સમાજ ઉપર આખા વિશ્વ ઉપર પ્રસરે છે.

- **આધ્યાત્મિક પ્રગતિ...** જે મનુષ્યે પોતાની આધ્યાત્મિક પ્રગતિ સાધતા રહેવી હોય એણે અધઃલોકમાં નહીં ઊતરવું. ઊર્ધ્વલોકમાં જ વૃત્તિ રાખવી. હૃદમાં હૃદ નાભિ સુધી જ વૃત્તિને જવા દેવી, નાભિથી નીચે વૃત્તિને ઊતરવા ન દેવી.
- **માનસિકતા બદલવી પડશે...** જે દેશમાં પાણીની પરબના પવાલાથી માંડીને ટ્રેનની ટોયલેટનાં ડબલાં પણ ચેઈનથી બાંધીને રાખવાં પડતાં હોય, ત્યાં માત્ર વડાપ્રધાન બદલવાથી જ નહીં ચાલે - માનસિકતા બદલવી પડશે.
- **સર્વવ્યાપકતા...** પરમાત્મા જેટલી સર્વવ્યાપકતા કોઈનામાં જોવા નથી મળતી. તેમની સર્વવ્યાપકતાના કારણે હાજરી સતત અને સર્વ જગ્યાએ હોય છે.
- વેરથી વેર સમશે નહીં અને જ્યારે પણ સમશે ત્યારે પ્રેમથી જ સમશે.
- ઉપવાસ અને ભૂખમરામાં જેટલો તફાવત છે તેટલો જ લોભમાં અને કરકસરમાં છે.
- **ગુરુકૃપા અખંડપણે વરસ્યા કરે છે...** ગુરુકૃપા વિષે પણ આપણી સમજ કેટલી બધી છીછરી છે! આપણી ઈચ્છા મુજબનું થાય તેને જ આપણે ગુરુકૃપા થઈ એમ માનીએ છીએ, પણ આપણી ઈચ્છા પૂરી ન થાય તે પણ ગુરુકૃપા જ છે એમ માનવું તે બુદ્ધિની પરિપક્વતા છે. તે ખરેખર ગુરુકૃપા છે. આપણી બધી જ ઈચ્છાઓ કાંઈ કલ્યાણકારી હોતી નથી. મા બાળકને ચોકલેટ આપે ત્યારે તેને બહુ જ માયાળુ લાગે છે, પણ મા કડવી દવા પિવડાવે ત્યારે તે નિર્દય લાગે છે આ બંને પ્રસંગોએ મા બાળકનું કલ્યાણ જ ઈચ્છતી હોય છે. બાળક અજ્ઞાનવશ એમ માને છે કે જે મીઠું પિવડાવે તે સારું અને જે કડવું પિવડાવે તે ખરાબ.
ઉપરના કારણે કોઈ નાનુંકે મોટું નથી, પણ સમજણના આધારે નાના-મોટાનું માપ નીકળે છે. ગુરુકૃપા તો અખંડપણે વરસ્યા જ કરે છે તેવો અનુભવ જેમને અખંડપણે રહ્યા કરે તે સૌ મોટા, અર્થાત્ સાચા સુખિયા.

- જીવન જીવવાની સાચી કળાને જે જાણે, માણે અને પરમાણે તેનાથી મોટા કલાકારો બીજા કોણ હોઈ શકે?
- **કેટલું બચાવો છો...** આપણે કેટલું કમાઈએ છીએ એના કરતાં કેટલું બચાવીએ છીએ તે વધુ અગત્યનું છે, રૂપિયા દશ હજાર કમાનાર માણસ બચાવતો કાંઈ જ ન હોય અને પાંચ હજાર કમાનારો માણસ જો એક હજાર બચાવતો હોય તો તે દશહજાર કમાનારા કરતાં વધુ કમાય છે તેમ કહી શકાય. કારણ કે દશ હજાર કમાવાવાળાને ગમે ત્યારે પાંચ હજાર કમાવાવાળા પાસે હાથ લાંબો કરવો પડશે. માટે પોતે જ પોતાને પૂછો કે, 'કેટલું બચાવો છો?' ફક્ત રૂપિયા જ નહીં પણ...

તમારા પુણ્ય વિષે પણ તમને પૂછો કે, 'તમે પુણ્ય કેટલું બચાવો છો?' પુણ્ય જ મોક્ષદાર સુધી અચૂક પહોંચાડવાનું મુખ્ય સાધન છે.

આપણે જીવનમાં જાતભાતની અનેક ઈચ્છાઓ કરતાં રહીએ છીએ અને તે પૂરી પણ થતી રહે છે. પણ એ કદી ન ભૂલીએ કે દરેક ઈચ્છાને પૂરી કરવા માટે પુણ્યના ઘણા મોટા જથ્થાને વાપરવો પડે છે. માટે યથાયોગ્ય પુણ્યનો જથ્થો જળવાઈ રહે તે માટે જેમ બને તેમ ભૌતિક ઈચ્છાઓ ઓછી કરીએ. ગમ્મત-ગમ્મતમાં અને છોકરમતમાં જાતભાતની એલફેલ ઈચ્છાઓ કરતાં રહીશું તો પુણ્ય પરવારી બેસીશું અને મહાકંગાળ થઈને જીવન હારી બેસીશું.

- **જેનો જીભ પર કાબૂ...**

જેનો જીભ પર કાબૂ, તેનો જગ પર જાદૂ;

જેનું જીવન સાદું, તેનું આરોગ્ય ઝાઝું.

કરકસર છે કામધેનુ, દે છે અમૃત દીન રેનું;

કમ ખાઓ જો ગમ ખાઓ, તો દુઃખથી મુક્તિ પામો.

- **સમજુ અને અકડુ...** સમજુભાઈ અને અકડુભાઈ બંને જીવનજાત દોસ્ત હતા. બંનેને એકબીજા વગર ઘડીભર ચાલે નહીં. પણ કોઈ અકળ કારણસર બંનેમાં અબોલા થયા. એક સમજુ હતો અને બીજો અકડુ સ્વભાવનો હતો. સમજુએ વિચાર કર્યો કે, 'અબોલામાં

બંનેને નુકસાન છે. અકડુને તો આવી સમજ પડવાની નથી, માટે અબોલા મટાડવાનો પ્રયત્ન મારે જ કરવો પડશે.’ આમ વિચારી તેણે અકડુ સાથે કોઈ પણ નિમિત્ત ઊભું કરીને બોલવાનો પ્રયત્ન કરવા માંડ્યો. પણ અકડુ એટલે અકડુ. અભિમાન અને અજ્ઞાનમાં તે એમ માનવા લાગ્યો કે, ‘હવે કેવી પૂંછડી પટપટાવતો આવે છે! પણ હું બોલું ખરો? ના જ બોલું.’ સમજુએ સ્વમાન છોડીને પણ ફરીફરીને તેની સાથે બોલાવાના પ્રયત્નો કર્યા જ કર્યા. ‘વાણિયાભાઈ મૂછ નીચી, તો કહે સાડાસાત વાર નીચી.’ એવી નીતિ અપનાવીને પ્રયત્નો કર્યા અને અંતે સફળ થયો અને અબોલાના કારણે થનાર નુકસાનથી પોતાને અને પેલાને બંનેને બચાવી લીધા.

- **સારા અને ખરાબ...** દુર્યોધન સારાને ગોતવા આખું શહેર ફરી વળ્યો, પણ તેને કોઈ સારો ન મળ્યો! અને યુધિષ્ઠિર બૂરાને શોધવા આખું શહેર ફર્યા પણ તેમને કોઈ બૂરો ના મળ્યો!!
- **આસન...** આસન એટલે દરેક યોનીમાં જીવાત્માની બેસવાની રીત-પદ્ધતિ. શાસ્ત્રોક્ત કુલ ચોર્યાસી લાખ યોનિ છે. તેથી ચોર્યાસી લાખ યોનીનાં ચોર્યાસીલાખ આસન થયા. એમાંથી મુખ્ય આસનો ચોર્યાસી છે અને એ ચોર્યાસીમાંથીયે મુખ્ય ત્રણ આસનો છે. સિદ્ધાસન, પદ્માસન અને સ્વસ્તિકાસન.
- **સત્યનું આચરણ...** સત્યનું આચરણ ભલે કઠિન હશે પણ સફળતા તો સત્યાચરણને જ વરેલી છે.
- બદલો ન લેવાની જે પહેલ કરે છે તે જ શક્તિશાળી છે.
- હિંસાના ચાલતા ચક્રને થંભાવતાં જે કાંઈ સહન કરવું પડે તે હસતાં હસતાં સહન કરવું તે કાયરતા નથી, પણ તે જ સાચી શૂરવીરતા છે.
- ભણતર મૃત્યુને રોકી નહીં શકે. ભણતરનો ઉપયોગ મૃત્યુને સાચી રીતે સમજીને તેના ભયમાંથી મુક્ત થવા માટે કરીએ.
- કોઈ પણ પ્રકારના ભેદભાવ વિના પાલન કરનાર સૌ કોઈને પરમ શાંતિ આપે તે જ ‘પરમધર્મ’

પ્રેરણાદાયી પત્રો

૧૦-૧-૨૦૧૭

આદરણીય ગુરુજી!

નવા વર્ષનાં સ્નેહવંદન!

આપની તબિયતની સુખાકારી ઈચ્છીએ છીએ, જેથી સમાજમાં આધ્યાત્મિક વલયોનો વિસ્તાર વધતો રહે અને નિમ્ન પ્રકારનાં આસુરી તત્ત્વો શાંત થાય.

આપના તરફથી મને સાહિત્ય મળતું રહે છે. વર્ષભરના કાર્યક્રમોની પત્રાવલી અને ઋતંભરા... એને હું રસથી જોઈ જતો હોઉં છું. ઓમ્ પરિવારની સાંસ્કૃતિક ગતિ-વિધિ-પ્રગતિ-તેમાંથી મળી રહેતાં હોય છે. શરૂઆતમાં દૈનંદિની જેવી ટૂંકી સૂત્રગાથા વધારે પ્રેરણાદાયી બની રહેતી હોય એવું લાગે !

અમારી વયમર્યાદાને કારણે અમે બહાર બહુ પ્રવાસ કરતા નથી. ઘરે જે સત્સંગ થાય એનાથી સંતોષ માનીએ છીએ. વીણેલાં મોતી અને જીવનના ભાથામાં જે આપનું મૌલિક ચિંતન આવે છે એ આપણા પ્રાચીન સંતોની યાદ અપાવી જાય છે.

સર્વ ઐ પરિવારને નવા વર્ષમાં સ્નેહવંદન.

મનુ પંડિતના વંદન.

● નોંધ : પ.શ્ર. મનુભાઈ પંડિત વિષે થોડુંક ●

શ્રી મનુભાઈ પોતે ગાંધીવાદી અને સર્વોદયવાદી વિચારસરણી મુજબ જીવીને તેનો પ્રચાર કરવામાં માનવાવાળાઓમાંના એક છે. ૮૮ની આસપાસ તેમની ઉંમર હશે, પણ તોય પોતાનું કામ પોતે કરીને સદા આનંદિત રહે છે. તેઓશ્રી ‘જીવનસ્મૃતિ’ નામનું સામયિક પ્રગટ કરે છે, જે અતિ જીવનઉપયોગી સામગ્રીથી ભરપૂર હોય છે.

સરનામું : શ્રી મનુપંડિત, તંત્રીશ્રી ‘જીવનસ્મૃતિ’.

૧૭, વસંતનગર, ભૈરવનાથ માર્ગ, મણિનગર, અમદાવાદ-૩૮૦૦૦૮

श्रीश्वर का बोधक (नाम) प्रणव/ओम् है।

(समाधिपाद के श्लोका का भाषानुवाद)

- (२४) क्लेश, कर्म, कर्मफल और वासना जिसमें नहीं हैं ऐसा पुरुषविशेष/चेतनविशेष श्रीश्वर है।
- (२५) श्रीश्वर संपूर्ण सर्वज्ञ है।
- (२६) श्रीश्वर पूर्वकाल के गुरुओं के भी गुरु हैं और काल की मर्यादा से (जन्म-मृत्यु से) पर है।
- (२७) श्रीश्वर का नाम प्रणव/ओम् है।
- (२८) अर्थ के चिन्तन सहित ओम् का जप करना।
- (२९) चिन्तन सहित जप करने से अन्तराशेषों का अभाव और आत्मसाक्षात्कार होता है।

● दृष्टना उद्देशो

(१) सर्वव्यापक परम सूक्ष्म चेतन तत्त्व के जेजु नाम प्रणव (ओम्-ॐ) छे तेनी प्रतीति जहुजनसमाजने कराववा प्रयत्न करवो. (२) 'योग'नो प्रचार, प्रसार अने संशोधन करवा प्रयत्न करवो. (३) समाजनु नैतिक धोरण छिंचुं लाववा माटे साहित्य द्वारा आध्यात्मिक ज्ञाननो प्रचार अने प्रसार करवानो प्रयत्न करवो. (४) आ उपरांत 'जहुजनहिताय-जहुजनसुभाय'ने लगतां कार्यां, जेवां के, केणवणी, तनीनी सारवार वगैरे करवा माटे प्रयत्न करवो.

Registrar of News Papers of India under Regd. No. 48770/90
L-5/131/QT.Y./34/90-91

આણ સંસ્થાપક તથા આધ્યાત્મિક વડા પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રી યોગાભિક્ષુજી

PRINTED & PUBLISHED BY :-

Dr. S. S. Bhikshu for

AUMGURU PREMSAMARAPANDHYANBHIKSHU PARIVAR TRUST

(Reg. No. E/4416 Date 11-5-81)

From :- 3/B, Paliadnagar Society, Narampura, Ahmedabad-13

Printed at : Shardul Printing Press

Hon. Editor : Naishadh Vyas

I.T.Exe. DIT (E)/80G(5) / 252 / 2008-09

- પ.પૂ. ગુરુદેવશ્રી યોગાભિક્ષુજી મહારાજશ્રી સાથેનાં પ્રેરક પ્રસંગો - સંસ્મરણો સંક્ષિપ્તમાં આવકાર્ય છે.
- “ઓમ્ પરિવાર”ની કલ્યાણકારી પ્રવૃત્તિઓ વિશેની માહિતી પણ સંક્ષિપ્તમાં આવકાર્ય છે.

નોંધ : જગ્યા-મર્યાદાને કારણે અન્ય કૃતિ-સામગ્રી સ્વીકારી શકાતી નથી.
- રુતમ્બરા સંપાદન સમિતિ

લવાજમદર :

ત્રિવાર્ષિક સભ્ય(ભારતમાં) ...	₹	૧૦૦-૦૦
આજીવન સભ્ય(ભારતમાં) ...	₹	૫૦૦-૦૦
ત્રિવાર્ષિક સભ્ય(પરદેશમાં) ...	\$	૫૦-૦૦
આજીવન સભ્ય(પરદેશમાં) ...	\$	૧૫૦-૦૦
છૂટક નકલની કિંમત ...	₹	૧૦-૦૦

લવાજમ મોકલવાનું કે “રુતમ્બરા”ને લગતો પત્રવ્યવહાર કરવાનું સ્થળ :

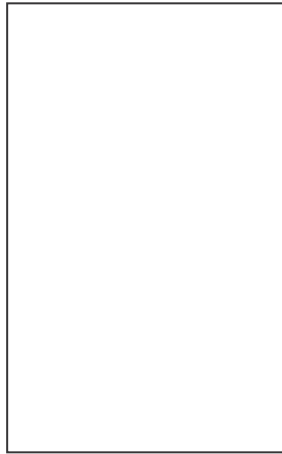
ડૉ. સોમાભાઈ એ. પટેલ (ડૉ. સ.સ. ભિક્ષુ)

૩/બ, પલિયડનગર, દર્પણ સર્કલ પાસે,
સેન્ટ ઝેવિયર્સ હાઈસ્કૂલ રોડ,
નારણપુરા, અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૧૩

સૂચના :-

- (૧) લવાજમ ચેક, ડ્રાફ્ટ અથવા મનીઓર્ડર દ્વારા “ઓ.પ્રે.પ.ટ્રસ્ટ” ના નામે મોકલવું. સાથે આપનું પૂરું નામ, સરનામું શુદ્ધ અક્ષરોમાં લખી મોકલવાં.
- (૨) જે સભ્યના રહેઠાણનું સ્થળ બદલાયું હોય તેમણે તેમના નવા રહેઠાણનું પૂરું સરનામું લખી મોકલવું, જેથી વ્યવસ્થાપકો દ્વારા અંક મોકલવામાં સરળતા રહે.

To,

Web : www.aumparivar.com
E-mail : aumparivar@yahoo.com

Web : www.yogabhikshu.org
Facebook : [yogabhikshu.aumparivar](https://www.facebook.com/yogabhikshu.aumparivar)